

INTEGRALE AANPAK ARBEIDSMIGRATIE

GEMEENTE MOERDIJK

Vastgesteld 24 september 2020

Voorgestelde 1ste aanpassing raad 14072022¹

¹ Aangepaste beleidskeuzen huisvesting short- en mid stay - 4.6.3 - 4.6.9 - 4.7.2:

Tijdelijke huisvesting van arbeidsmigranten is een logiesvoorziening voor een aaneengesloten verblijf van maximaal vier jaar. Afhankelijk van de locatie kunnen verschillende vergunningprocedures worden gevolgd. Vanuit de gemeente is een vergunning voor 20 jaar veelal denkbaar.

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	5
2.	Arbeidsmigranten in Moerdijk.....	6
2.1	<i>Huidige situatie</i>	6
2.1.1	<i>Toename arbeidsmigratie:</i>	6
2.1.2	<i>Cijfers arbeidsmigranten Moerdijk</i>	6
2.1.3	<i>Relatie in regio</i>	7
2.2	<i>Ontwikkelingen arbeidsmigratie</i>	8
2.2.1	<i>Ontwikkelingen Oost-Europa</i>	8
2.2.2	<i>Automatisering en robotisering</i>	8
2.2.3	<i>Corona</i>	8
2.3	<i>Integrale aanpak arbeidsmigranten Moerdijk</i>	8
3.	Arbeidsmigratie vanuit Economisch perspectief	9
3.1	<i>Huidige situatie</i>	9
3.2	<i>LPM:</i>	10
3.2.1	<i>Werkgelegenheid LPM:</i>	10
3.2.2	<i>Regionale verantwoordelijkheid huisvesting arbeidsmigranten LPM</i>	10
3.2.3	<i>Bijdrage kernen LPM</i>	10
3.3	<i>Rol werkgevers en uitzenders:</i>	11
3.4	<i>Robotisering – automatisering</i>	11
3.5	<i>Regionale afstemming bedrijventerreinen</i>	11
3.5.1	<i>Beoordelingsaspecten regionale meerwaarde:</i>	11
3.5.2	<i>Wat willen we regionaal regelen bij vestiging van bedrijven:</i>	12
3.6	<i>Gemeentelijk beleid</i>	12
3.6.1	<i>Economische beleidsdoelen Moerdijk uit beleidsbegroting 2020:</i>	12
3.6.2	<i>Huidig beleid gemeente vanuit economisch perspectief:</i>	12
3.6.3	<i>Wat willen we lokaal regelen bij vestiging van bedrijven:</i>	13
3.6.4	<i>Beleidskeuzes economisch perspectief</i>	13
4.	Arbeidsmigranten vanuit Volkshuisvestelijk perspectief	14
4.1	<i>Huidige situatie huisvesting Moerdijk</i>	14
4.2	<i>Ontwikkeling</i>	14
4.3	<i>Regio</i>	15
4.3.1	<i>Taakstelling regio</i>	15
4.3.2	<i>Afstemming corporaties</i>	15
4.3.3	<i>Beleidskeuzes Regionale afstemming huisvesting:</i>	15
4.4	<i>Gemeentelijk beleid</i>	15
4.4.1	<i>Volkshuisvestelijke beleidsdoelen Moerdijk uit beleidsbegroting 2020:</i>	15
4.4.2	<i>Huidig gemeentelijk beleid huisvesting arbeidsmigranten</i>	16

4.4.3	Wat willen we als gemeente voor de huisvesting van arbeidsmigranten.....	16
4.5	Soorten huisvesting short, mid en long stay.....	16
4.6	Short stay:.....	17
4.6.1	Exploitatievergunning	17
4.6.2	Grootschalige short stay:.....	18
4.6.3	Beleidskeuzes grootschalige huisvesting short stay	19
4.6.4	Short stay op campings en in recreatiewoningen.....	19
4.6.5	Short stay in pensions	20
4.6.6	Short stay in kamergewijze verhuur na transformatie panden	20
4.6.7	Short stay in kamergewijze verhuur woningen.....	20
4.6.8	Short stay buitengebied:.....	20
4.6.9	Beleidskeuzes kleinschalige huisvesting short stay	21
4.7	Midstay en long stay.....	22
4.7.1	Mid-stay: Arbeidsmigranten die blijven 1 tot 3 jaar.....	22
4.7.2	Beleidskeuzes huisvesting mid stay.....	23
4.7.3	Long-stay: Permanente arbeidsmigrant (jaar rond):.....	23
4.7.4	Beleidskeuzes huisvesting long stay.....	24
5.	Arbeidsmigratie vanuit Sociaal-maatschappelijk perspectief	24
5.1	Arbeidsmigranten.....	24
5.1.1	Integratie en participatie	24
5.1.2	Zelfredzaamheid arbeidsmigranten - informatievoorziening	24
5.1.3	Opleidingsmogelijkheden – taalles	25
5.1.4	Registratie.....	25
5.1.5	Afspraken rol werkgevers	25
5.1.6	Voorkomen misstanden huisvesting en arbeidsuitbuiting:	25
5.1.7	Beslisboom sociaal-maatschappelijk arbeidsmigranten.....	26
5.1.8	Beleidskeuzes sociaal maatschappelijk arbeidsmigranten	26
5.2	Draagvlak inwoners	27
5.2.1	Communicatie - beeldvorming.....	27
5.2.2	Leefbaarheid kleine kernen	27
5.2.3	Veiligheid	27
5.2.4	Beslisboom sociaal-maatschappelijk inwoners:.....	28
5.2.5	Beleidskeuzes sociaal maatschappelijk draagvlak inwoners	28
6.	Financieel	29
6.1	Inkomsten huisvesting arbeidsmigranten.....	29
6.1.1	Financiële mogelijkheden bij nieuwe huisvestingsinitiatieven arbeidsmigranten:.....	29
6.1.2	Financiële consequenties bij huisvesting arbeidsmigranten:	29
6.2	Benodigde financiële middelen uitwerking beleid arbeidsmigranten.....	29

6.3	<i>Beroep op sociale voorzieningen</i>	30
6.3.1	<i>Financiële beleidskeuzes</i>	30
7.	<i>Vervolgtraject integraal beleid arbeidsmigratie</i>	30
7.1	<i>Klankbordgroep arbeidsmigratie</i>	30
7.2	<i>Algemene bijeenkomst arbeidsmigratie</i>	30
8.	<i>Samenvatting integrale aanpak arbeidsmigratie Moerdijk 2020</i>	31
8.1	<i>Economisch perspectief arbeidsmigratie</i>	31
8.1.1	<i>Beleidskeuzes economisch perspectief</i>	31
8.2	<i>Volkshuisvestelijk perspectief arbeidsmigratie</i>	31
8.2.1	<i>Beleidskeuzes Regionale afstemming huisvesting:</i>	32
8.2.2	<i>Beleidskeuzes grootschalige huisvesting short stay</i>	32
8.2.3	<i>Beleidskeuzes kleinschalige huisvesting short stay</i>	32
8.2.4	<i>Beleidskeuzes huisvesting mid stay</i>	33
8.2.5	<i>Beleidskeuzes huisvesting long stay</i>	33
8.3	<i>Sociaal maatschappelijk perspectief arbeidsmigratie</i>	33
8.3.1	<i>Beleidskeuzes sociaal maatschappelijk arbeidsmigranten</i>	34
8.3.2	<i>Beleidskeuzes sociaal maatschappelijk draagvlak inwoners</i>	34
8.4	<i>Financieel</i>	34
8.4.1	<i>Financiële beleidskeuzes</i>	35
8.5	<i>Vervolgtraject integraal beleid arbeidsmigratie</i>	35
8.5.1	<i>Vervolgtraject integraal beleid arbeidsmigratie</i>	35

1. Inleiding

Arbeidsmigranten vormen een belangrijke schakel voor de economische en financiële vitaliteit van de gemeente en regio. In o.a. de agrarische sector en de logistiek wordt gebruik gemaakt van de inzet van arbeidsmigranten. Het thema arbeidsmigratie is een steeds prominenter thema, niet alleen in de gemeente Moerdijk, maar ook in de regio West-Brabant, op provinciaal en op landelijk niveau.

Arbeidsmigranten werken en wonen al jaren in Moerdijk, maar de laatste jaren is er sprake van een verdere toename. Deze groei brengt nieuwe vraagstukken zoals “hoe evenwicht te houden tussen economische belangen, ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en de druk op de huizenmarkt”, “hoe deze mensen te huisvesten”, “hoe te zorgen voor een goede integratie en participatie” en “hoe te zorgen dat de sociale cohesie in onze kernen blijft bestaan”.

In de beleidsbegroting 2020 is dan ook de doelstelling vastgelegd om voor Moerdijk een integrale aanpak arbeidsmigratie op te stellen. Relevante beleidsdoelen uit deze beleidsbegroting hierbij zijn:

- voldoende en goed gekwalificeerd personeel voor nieuwe en bestaande bedrijven
- nieuwe inwoners aantrekken om onze kernen vitaal te houden.

In deze integrale aanpak arbeidsmigratie Moerdijk wordt de basis gelegd voor het op te stellen integrale beleid op arbeidsmigratie vanuit economisch, volkshuisvestelijk en sociaal - maatschappelijk perspectief. Voor al deze drie sporen geldt dat we willen inzetten op kwaliteit.

Arbeidsmigratie is een structureel vraagstuk. Het individu is er misschien tijdelijk, maar bedrijven zijn structureel afhankelijk van arbeidsmigranten. Arbeidsmigratie is dus structureel. In het beleid moet rekening gehouden worden met de permanente aard van de maatregelen.

Uitgangspunt: “Permanente tijdelijkheid”, dus structurele oplossingen nodig.

Het is van belang om een eenduidige definitie te hanteren wie we bedoelen met “arbeidsmigrant”. Voorgesteld wordt aan te sluiten op de definitie die de provincie Noord-Brabant hanteert:

Definitie Arbeidsmigranten:

- *Buitenlandse werknemers (niet in Nederland geboren en/of niet de Nederlandse nationaliteit)*
- *die géén kennismigrant zijn (vastgesteld op basis van inkomen; onder de 30 jaar is de ondergrens 18,66 euro per uur en boven de 30 jaar 25,45 euro per uur);*
- *en vanaf 2004 in Nederland werken en/of wonen (dit jaartal hangt samen met de relatief recente uitbreiding van de EU met landen uit Midden en Oost Europa en de daarmee gepaard gaande vrij verkeer van personen).*

Definitie PON – provincie Noord-Brabant “Arbeidsmigratie in cijfers januari 2020”

In de integrale aanpak is uitgangspunt om “regionaal af te stemmen wat regionaal kan en lokaal vast te leggen wat lokaal moet”.

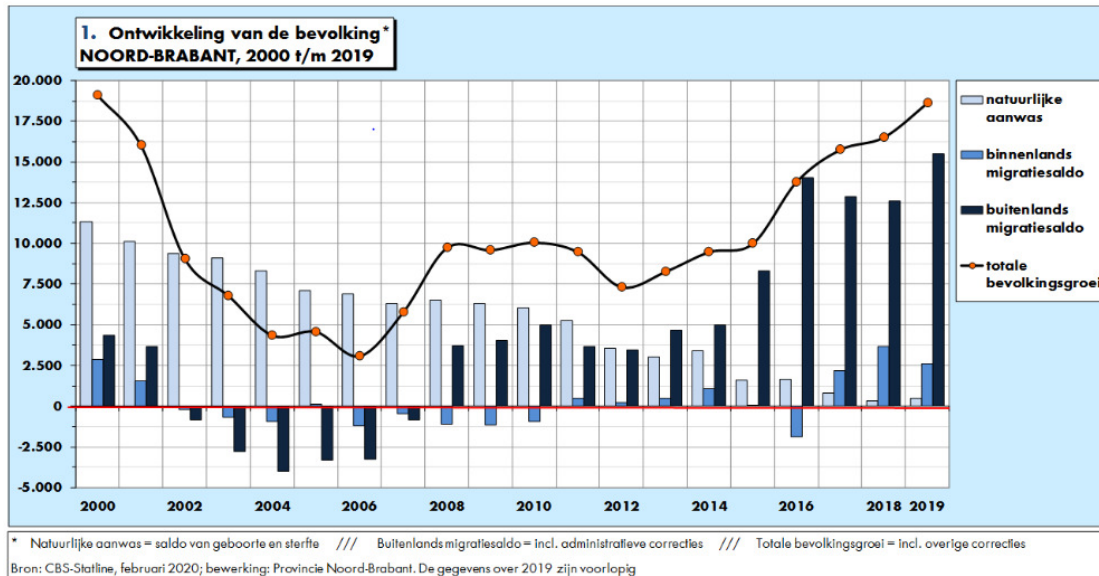
2. Arbeidsmigranten in Moerdijk

2.1 Huidige situatie

Arbeidsmigranten in Moerdijk zijn voornamelijk werkzaam in de logistiek en distributie, alsook in de agrarische sector.

2.1.1 Toename arbeidsmigratie:

Voor de provincie Noord-Brabant komt de totale bevolkingstoename vooral door de buitenlandse migratie. Het buitenlands migratiesaldo is vorig jaar uitgekomen op +15.500, een niveau dat – gemeten vanaf 1950 – niet eerder zo hoog lag.

In de afgelopen jaren is ook in Moerdijk de groei van de bevolking alleen veroorzaakt door de migratie. In 2018 was het saldo van de buitenlandse migratie + 77 personen.

Bevolkingsontwikkeling Moerdijk, 2015-2018

	bevolking per 1-1	Natuurlijke aanwas	migratie saldo totaal	migratie binnen land	migratie buiten land	totale groei	bevolking per 31-12
2015	36.816	-42	-9	-13	4	-54	36.762
2016	36.762	-14	194	193	1	182	36.944
2017	36.944	-49	70	58	12	23	36.967
2018	36.967	-46	42	-35	77	-4	36.963

Bron: CBS Statline

2.1.2 Cijfers arbeidsmigranten Moerdijk

In Moerdijk is in 2008 de beleidsnotitie huisvesting arbeidsmigranten vastgesteld. Hierin werd gesteld dat “De groep arbeidsmigranten die werkt in de gemeente Moerdijk, behoorlijk groter is dan de gehuisveste arbeiders, door haar regionale uitstraling en het gebrek aan adequate huisvestingsvormen binnen de gemeente.”

Ook op dit moment blijkt dat het aantal arbeidsmigranten dat in onze gemeente werkt aanmerkelijk groter is dan het aantal arbeidsmigranten dat in onze gemeente woont. Dit beeld wordt bevestigd in het kwantitatieve onderzoek naar arbeidsmigratie in Brabant, uitgevoerd door Het PON/Telos in opdracht van de provincie Noord-Brabant. (jan. 2020)

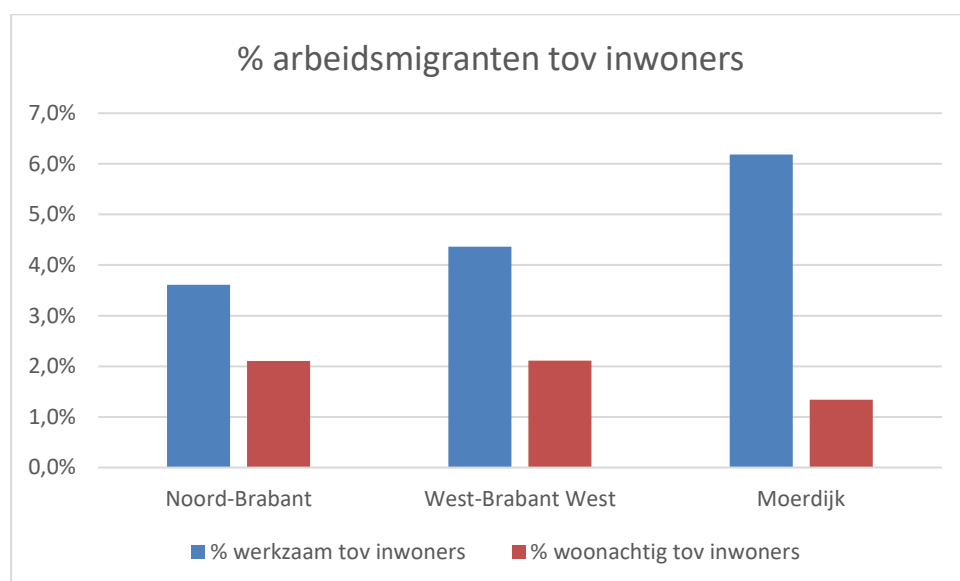
Uit het PON onderzoek kan een beeld worden verkregen over de arbeidsmigranten die in onze gemeente wonen en werken (Bijlage 1).

Nationaliteiten zijn met name Pools (31%) en Roemeens (25%). Het percentage Roemeense arbeidsmigranten is aanmerkelijk hoger dan gemiddeld in de provincie. Ruim 50% is ouder dan 35 jaar. Het overgrote deel (78%) heeft een laag uurloon. Ca. 40% werkt via uitzendbureaus, 29% in agrarische sector. Ca. 35% van de arbeidsmigranten die in Moerdijk wonen, woont en werkt in Moerdijk. Afgezet tegen het gemiddelde in de provincie zijn hierin duidelijke verschillen te zien (in rood).

Demografische kenmerken arbeidsmigranten werkzaam bij een in Moerdijk gevestigde werkgever									
	Moerdijk		Provincie		Moerdijk	Provincie		Moerdijk	Provincie
Poolse	714	31%	45%	< 19 jaar	4%	4%			
Roemeense	578	25%	10%	20 - 24 jaar	14%	15%	Aantal	2288	
Hongaarse	120	5%	3%	25 - 29 jaar	15%	19%	Man	61%	62%
Letse	109	5%	3%	30 - 34 jaar	15%	20%	Vrouw	39%	38%
Bulgaarse	108	5%	2%	> 35 jaar	52%	42%	Gehuwd/geregistr	13%	19%
Inkomen					Moerdijk	Provincie	Type arbeidsverband	Moerdijk	Provincie
Laag uurloon (< €12)					78%	67%	Vast	41%	27%
Middelhoog uurloon (tussen €12 en €17)					17%	23%	Bepaalde duur	59%	73%
Hoog uurloon (tussen €17 en minimum uurloon kennismigrant)					6%	10%			
Demografische kenmerken arbeidsmigranten ingeschreven in Moerdijk									
Ingeschreven arbeidsmigranten (Basisregistratie Personen)				Moerdijk	Provincie	Ingeschreven	Moerdijk	Provincie	
Aantal ingeschreven arbeidsmigranten in Moerdijk				497		0 - 6 maanden	5%	12%	
<i>(info PON uit 2018 - eigen info 2019 ca. 600 personen)</i>						6 maanden -3 jaar	31%	37%	
Aantal ingeschreven arbeidsmigranten die wonen en werken in Moerdijk				172		3 - 6 jaar	34%	25%	
t.o.v. totaal aantal ingezetenen arbeidsmigranten in Moerdijk				35%	46%	6 - 15 jaar	30%	25%	

2.1.3 Relatie in regio

Op basis van dit PON onderzoek kan een vergelijking worden gemaakt met de regio. Gemiddeld in de regio West-Brabant-West is ten opzichte van het aantal inwoners 4,4% werkzaam als arbeidsmigrant en 2,1% woonachtig als arbeidsmigrant. Afgezet tegen het aantal inwoners per gemeente blijkt in Moerdijk het grootste verschil tussen het percentage arbeidsmigranten die in de gemeente werkt (6,2%) met het percentage die er woont (1,3%).

info provincie/PON 2020

2.2 Ontwikkelingen arbeidsmigratie

2.2.1 Ontwikkelingen Oost-Europa

De werkloosheid in Oost-Europa daalt hard. In 2018 gingen de lonen in Polen en Roemenië met respectievelijk 6% en 30% omhoog. Daarnaast moet Nederland concurreren met landen als Duitsland en Denemarken. De verwachting is dat het in de toekomst steeds moeilijker zal worden om voldoende arbeidsmigranten uit Oost-Europa te halen. Bedrijven geven aan dat goed werkgeverschap en kwalitatief goede huisvesting steeds belangrijker is om aan voldoende personeel te komen.

2.2.2 Automatisering en robotisering

Automatisering en robotisering zijn belangrijke ontwikkelingen waarmee rekening gehouden moet worden. Tot op heden blijven de meeste robots in de testfase hangen en is de inzet van arbeidsmigranten goedkoper dan het investeren in robots. In de logistiek wordt verwacht dat digitalisering en automatisering de beroepen binnen de sector enorm gaan veranderen, maar dat dit nog wel een aantal jaren zal duren. In de agrofood sector wordt technologie steeds meer ingezet, maar zal de technische vooruitgang per gewas verschillen.² Het is waarschijnlijk dat over een aantal jaar een deel van het werk door robots wordt overgenomen. Tegelijkertijd zal door automatisering de vraag naar middelbaar en hoger opgeleide arbeidskrachten toenemen. Uit een enquête onder arbeidsmigranten blijkt dat 44% momenteel werk verricht dat op een lager niveau is dan de opleiding die ze hebben genoten³.

2.2.3 Corona

Door de Coronacrisis is het werk in een aantal sectoren grotendeels stil komen te liggen en neemt het aantal banen snel af. In andere sectoren, zoals in distributiecentra van bijvoorbeeld medische bedrijven en bezorgbedrijven, is er juist weer een enorme vraag naar mensen. Arbeidsmigranten die hun werk verliezen, verliezen vaak ook hun woning en zorgverzekering. Social distancing is voor arbeidsmigranten, die vaak met meerdere mensen op een kamer slapen, heel lastig. Vanwege de schaarste is het voor de uitzendbureaus lastig om per woning minder arbeidsmigranten onder te brengen. Vanwege Corona blijven arbeidsmigranten ook meer in hun eigen land. Wat de gevolgen van de Coronacrisis zijn voor arbeidsmigratie is nog lastig in te schatten.

2.3 Integrale aanpak arbeidsmigranten Moerdijk

Arbeidsmigranten zijn nodig voor de logistiek/distributie en de agrarische sector in Moerdijk. In deze integrale aanpak arbeidsmigratie wordt arbeidsmigratie inzichtelijk gemaakt voor Moerdijk vanuit economisch perspectief, volkshuisvestelijk perspectief en sociaal-maatschappelijk perspectief.

Economisch perspectief:

Hoe kunnen we de “goede” bedrijven faciliteren?

Volkshuisvestelijk perspectief:

Hoe kunnen we goede huisvesting borgen?

Sociaal-Maatschappelijk perspectief:

Hoe kunnen we registratie, integratie, participatie en educatie op een goede manier regelen?

² Wise-up Consultancy, 2019, Internationale werknemers in de toekomstige arbeidsmarkt van Regio West-Brabant: Arbeidsmarktanalyse.

³ Enquête gehouden in Steenberg 2019

3. Arbeidsmigratie vanuit Economisch perspectief

De Brabantse economie, en zeker ook de economie in West-Brabant, groeit hard. Het aantal vacatures is hoog en de werkloosheid daalt. West-Brabant profiteert van de gunstige ligging langs een aantal belangrijke transportassen en dit vertaalt zich in een sterke groei van grootschalige logistiek. Maar ook sectoren als industrie, zakelijke dienstverlening en toerisme floreren.

De gemeente Moerdijk heeft als beleidsdoel aangegeven dat het een aantrekkelijk vestigingsklimaat wil hebben voor bedrijven met voldoende en goed gekwalificeerd personeel. Arbeidsmigranten zijn hier een belangrijke factor in. "Een bedrijf dat zich vestigt, bepaalt het aantal en type arbeidsmigranten." Gezien de schaarste op de arbeidsmarkt (ook internationaal), worden de secundaire arbeidsvoorwaarden hierbij steeds belangrijker. Oftewel, goed werkgeverschap en een goed huisvestingsaanbod vormt een randvoorwaarde om goed personeel aan te kunnen trekken. Vraag is hoe we als gemeente en regio de "goede" bedrijven kunnen aantrekken die hier op in willen zetten.

3.1 Huidige situatie

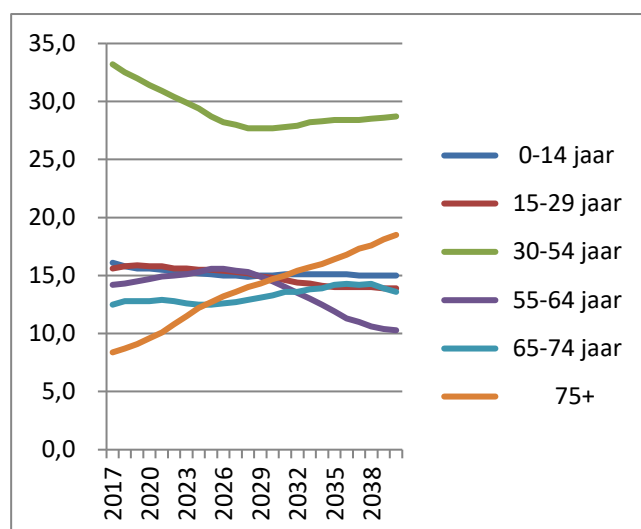
De gemeente Moerdijk heeft door het Industrieterein Moerdijk van oudsher te maken met arbeidsmigranten. In 2013 telde de gemeente Moerdijk 20.600 arbeidsplaatsen. Na een daling is het aantal arbeidsplaatsen in 2018 toegenomen naar 21.500 arbeidsplaatsen.

	Arbeidsplaatsen Moerdijk	Werkloosheid Moerdijk
2013	20.600	840
2014	20.100	880
2015	20.300	830
2016	19.400	790
2017	19.800	670
2018	21.500	520

Bron: CBS Regionale kerncijfers Nederland

De toename van werkgelegenheid is gunstig voor onze inwoners. We zien het aantal mensen in de WW teruglopen van 840 in 2013 naar 520 in 2018. Met een aantal bedrijven in Moerdijk zijn afspraken gemaakt over de inzet van mensen die een uitkering ontvangen. Op die manier kunnen zij werkervaring opdoen en mogelijk doorstromen naar een vaste baan.

Veel bedrijven krijgen niet alle vacatures ingevuld met personeel uit de regio en zijn afhankelijk van de inzet van arbeidsmigranten. Ook in de toekomst zijn arbeidsmigranten hard nodig om bedrijven draaiend te kunnen houden. De omvang van de werkzame bevolking tussen 20-65 jaar zal ook in Moerdijk de komende jaren afnemen door de ontgroening en vergrijzing.

Tabel Leeftijdsspecifieke bevolkingsontwikkelingen Moerdijk 2017-2040 (%)

Bron: Provinciale bevolkingsprognose 2017

De vraag naar arbeid zal deels afnemen door ontwikkelingen op het gebied van digitalisering, robotisering en automatisering, maar de verwachting is dat ook in de toekomst de inzet van arbeidskrachten van buiten Nederland noodzakelijk blijft. Dit betekent dat er bij uitbreiding of nieuwvestiging van bedrijven rekening mee gehouden moet worden dat hier arbeidsmigranten komen te werken.

Door de provincie is onderzoek gedaan naar arbeidsmigratie in de provincie. Aangegeven wordt dat 2.300 arbeidsmigranten rechtstreeks in dienst zijn bij een in Moerdijk gevestigde werkgever. Hiernaast is een groot aantal arbeidsmigranten in dienst bij een uitzendbureau, waarbij door de provincie ingeschat wordt dat dit in verhouding 50%-50% is. In totaal zouden conform deze inschatting op dit moment **4.600** arbeidsmigranten in de gemeente Moerdijk werkzaam zijn.

Rechtstreeks in dienst bij werkgever in Moerdijk	2300
Schatting in dienst via uitzendbureau in Moerdijk	2300
Schatting totaal werkzame arbeidsmigranten in Moerdijk	4600

Bron: onderzoek PON jan. 2020 en inschatting provincie

3.2 LPM:

In samenspraak met provincie, regio en gemeente ontwikkelt het Havenbedrijf het Logistieke Park Moerdijk (LPM). Goedkeuring van het Provinciaal Inpassingsplan LPM (PIP) dat deze ontwikkeling mogelijk moet maken, ligt momenteel voor bij RvS. Uitspraak wordt deze zomer verwacht.

Een van de doelstellingen van het LPM is de stimulering van de regionale economie en de werkgelegenheid. De regio West-Brabant heeft van oudsher een bovengemiddeld groot aandeel laagopgeleiden in de beroepsbevolking. Het LPM biedt 1450 tot 1950 directe banen voor laagopgeleiden. De logistieke sector is ook de meest kansrijke sector voor laagopgeleiden om duurzaam werk te vinden. Uit: prognose cijfers AT Osborne 2019:

3.2.1 Werkgelegenheid LPM:

Uit: prognose cijfers AT Osborne 2019 en Stec rapport sociaal economische effecten LPM 2014
 Het oppervlak van het LPM bedraagt 142,5 ha. Het gemiddelde aantal arbeidsplaatsen in de logistieke sector, mede toegespitst op de sub sector 'value added logistics⁴/value added services⁵' bedraagt 25 tot 30 per ha. De beoogde bedrijvigheid op het LPM zal voor een wezenlijk deel bestaan uit operationeel werk (in distributiecentra), dus veel banen voor laagopgeleiden. Prognose Stec is 40-45%.

- Directe werkgelegenheid 3.600 tot 4.350 arbeidsplaatsen, waarvan 1.450 tot 1.950 voor lager opgeleiden.
- Indirecte werkgelegenheid 1.300 tot 1.800 arbeidsplaatsen (geen specificering naar lager opgeleiden).

Prognose aantal arbeidsplaatsen:	ca. 3.600 – 4.350
Prognose Stec 42,5% laagopgeleiden:	ca. 1.700
Schatting 60% arbeidsmigrant:	ca. 1.000

3.2.2 Regionale verantwoordelijkheid huisvesting arbeidsmigranten LPM

De provincie erkent het belang van LPM en heeft aangegeven dat in de gemeente Moerdijk de komende jaren extra woningen mogen worden gerealiseerd om te voorzien in de behoefte aan extra woonruimte vanwege de verwachte extra werkgelegenheid als gevolg van de ontwikkeling van het LPM. Gezien het gemeentelijke overstijgende belang van LPM ziet de gemeente Moerdijk ook een regionale verantwoordelijkheid in de te huisvesten arbeidsmigranten en wil hierover afspraken maken met de regio.

3.2.3 Bijdrage kernen LPM

Door Stec wordt de bijdrage van het LPM geschat op €320 tot €410 mln. Hiermee heeft LPM een positief effect op de aantrekkelijkheid van de regio en draagt het bij aan behoud van de voorzieningen in de regio. Het additioneel bestedingseffect voor Moerdijk wordt op €2 tot €3 miljoen per jaar geraamd. LPM zal hiermee een bijdrage leveren aan behoud van het voorzieningenniveau (oa. winkels) in Moerdijk en daarmee aan het woon-, leef-, en werkklimaat.

⁴ Value added logistics: waarde toevoegen aan een product door een fysieke handeling of een bijkomende dienst uit te voeren, zoals ompakken of repareren.

⁵ Value added services: waarde toevoegen aan een product door een service uit te voeren, zoals call centers of financiële diensten

3.3 Rol werkgevers en uitzenders:

De daadwerkelijke werkgevers cq. de inlenende bedrijven zijn verantwoordelijk voor de toename van arbeidsmigranten en hebben een zorgplicht ten aanzien van hun werknemers. Veel arbeidsmigranten worden aangesteld op uitzendbasis, zodat de uitzendorganisaties formeel de wettelijke werkgeversrol hebben. Het vraagt een gedeelde verantwoordelijkheid en “goed werkgeverschap” van zowel de kant van de inlenende werkgever als van de uitzendorganisatie.

3.4 Robotisering – automatisering

Robotisering & automatisering draagt het bij aan het oplossen van een arbeidsmarktprobleem en het hiermee samenhangende vraagstuk rondom (huisvesting) arbeidsmigranten. Er is op dit moment al sprake van een groot tekort aan huisvestingsplekken. De Regionale Economische Ambitie (Economic Board West Brabant, gedragen door 17 gemeenteraden, onderwijsveld en VNO-NCW) benoemt de urgentie om tot vernieuwing en innovatie te komen. Focus op digitalisering, automatisering en robotisering leidt tot nieuwe business modellen en een ander type werkgelegenheid waar West Brabant op langer termijn van kan profiteren.

3.5 Regionale afstemming bedrijventerreinen

Eind 2019 zijn in regionaal verband afspraken gemaakt over de omgang met huisvestingsvraagstukken op bedrijventerreinen in West-Brabant. Deze afspraken liggen dit voorjaar bij alle gemeenten voor ter vaststelling. Afgesproken is om bij verzoeken tot vestiging of uitbreiding van logistieke spelers te toetsen op regionale meerwaarde. De uitkomst van de toetsing geeft handvat om, voor zo ver dit binnen de sturingsmogelijkheden van de gemeente ligt, vestiging of uitbreiding actief te faciliteren dan wel te ontmoedigen. Voor de beoordeling hiervan zijn criteria vastgelegd die betrekking hebben op de regionale gebondenheid en op de maatschappelijke en economische meerwaarde.

3.5.1 Beoordelingsaspecten regionale meerwaarde:

Regionale gebondenheid	Maatschappelijke en economische meerwaarde
<ul style="list-style-type: none">• Uitbreiding of verplaatsing van lokaal/ regionaal bedrijf.• Logistieke operatie die ge- of verbonden is met een regionaal gevestigd productiebedrijf of hoofdkantoor.• Samenwerking met regionale kennisinstelling (ROC West-Brabant, NLDA of BUAS) of deelname in regionale innovatieprojecten.• West Brabantse toeleveranciers, afnemers/innovatiepartners.• Gebruik van regionale haven, spoor, buis, binnenvaart.	<ul style="list-style-type: none">• Bedrijf betreft VAL-VAS logistiek of ketenregie.• Bedrijf zet stevig in op robotisering/ innovatie/ automatisering.• Er is een gezonde balans tussen inzet (boven)regionaal personeel en inzet arbeidsmigranten.• Er is bereidheid om samenwerking met werkplein en onderwijsinstellingen in relatie tot arbeidsmarkt- & onderwijsprojecten, participatie en inburgering concreet vorm te geven.• Bedrijf levert bijdrage aan klimaatopgave – energietransitie (bijvoorbeeld in de vorm van circulair bouwen, BREEAM-certificering, zon-op-dak, etc.).• Bedrijf levert bijdrage aan modal shift (van weg naar water, buis, spoor).• Bedrijf levert een bijdrage aan (sociale) innovatieprojecten in de regio.

Uit: Regionale afspraken bedrijventerreinen West-Brabant 2019-2023, Stec groep

Specifiek voor arbeidsmigranten is regionaal afgesproken dat bij nieuwvestiging en uitbreiding de benodigde inzet van arbeidsmigranten en realisatie van voldoende kwalitatieve huisvesting voor arbeidsmigranten vooraf besproken moet worden. Hierbij geldt de SNF norm als uitgangspunt.

Regionale afspraken bedrijventerreinen inzake arbeidshuisvesting:

6.1 We constateren dat de (tijdelijke) huisvesting van arbeidsmigranten al een probleem is bij de bestaande bedrijven en in de bestaande context. Het hebben van voldoende huisvesting behoeft aandacht. We achten het minimaal nodig dat de huidige situatie (aantal arbeidsmigranten) op lokaal en regionaal niveau in beeld wordt gebracht en iedere gemeente haar verantwoordelijkheid neemt.

6.2 Bij bedrijven die zich melden bij een gemeente (nieuwvestiging en uitbreiding), inventariseert de gemeente of gebruik wordt gemaakt van arbeidsmigranten en hoe huisvesting geregeld zal worden.

6.3 De realisatie (en locatiekeuze) van voldoende huisvesting is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van het bedrijf, de huisvester en de gemeente, en waar relevant de regio. We zetten in op kwaliteit, wat betekent dat de voorziening een SNF-keurmerk heeft en er altijd sprake is van een beheersplan.

6.4 We monitoren de ontwikkelingen rondom de Wet arbeidsmarkt in balans omdat dit mogelijk effect gaat hebben op een langer verblijf van arbeidsmigranten.

6.5 Samen met bedrijven blijven we de mogelijkheden benutten om een brug te leggen tussen arbeid en inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt. Dit vanuit het social return principe. En om het al beschikbare arbeidspotentieel in de gemeente/regio zo goed mogelijk te benutten.

Uit: Regionale afspraken bedrijventerreinen West-Brabant 2019-2023, Stec groep

3.5.2 Wat willen we regionaal regelen bij vestiging van bedrijven:

- Vaststellen van de concept regionale afspraken bedrijventerreinen waarin een werkwijze is opgenomen over omgang vestigingskandidaten die gebruik maken van arbeidsmigranten (gepland in mei 2020).
- Nader onderzoek en kennisdeling over sturingsmogelijkheden: de gemaakte regionale afspraken over het actief faciliteren of ontmoedigen bij vestiging of uitbreiding zijn maar zeer beperkt afdwingbaar. Gemeenten zijn immers vaak geen grondeigenaar en de wet stelt dat bouwaanvragen alleen op ruimtelijke gronden mogen worden afgewezen. Bij aanvragen om een omgevingsvergunning die niet passen in het bestemmingsplan is het al dan niet voldoen aan de regionale afspraken dan ook geen weigeringsgrond. Om deze reden is het wenselijk om op regionaal niveau ervaring en kennis op te doen over het benutten van publieke en private sturingsmogelijkheden. Zowel richting het bedrijf als richting de huisvester van arbeidsmigranten.
- Inzetten op programma's voor (om)scholing/ bijscholing van arbeidsmigranten, zodat zij ook iets kunnen betekenen voor arbeidsmarktvraag in de toekomst. Rapport RWB Wise up: daling en mogelijk verschuiving te zien: van ongeschoold, naar (technisch) geschoold personeel.
- Financieringsarrangementen voor bedrijven die willen investeren in robotisering/ automatisering/ innovatie (Rewin en PNB/BOM)
- Bouwen aan infrastructuur in de regio voor automatiserings- en digitaliseringsvraagstukken (EBWB, Rewin, RWB wise up)

3.6 Gemeentelijk beleid

In de beleidsbegroting 2020 staan economische beleidsdoelen beschreven die uitgangspunt zijn voor het op te stellen beleid in Moerdijk.

3.6.1 Economische beleidsdoelen Moerdijk uit beleidsbegroting 2020:

- We hebben een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bedrijven
- We benutten de economische kracht van het Haven- en Industrierrein ten behoeve van een vitaal en duurzaam Moerdijk
- We positioneren en profileren Moerdijk als aantrekkelijke gemeente voor wonen, werken en recreatie om jonge gezinnen aan te trekken
- Er is voldoende en goed gekwalificeerd personeel voor nieuwe en bestaande bedrijven

3.6.2 Huidig beleid gemeente vanuit economisch perspectief:

Op dit moment gelden geen specifieke richtlijnen ten aanzien van vestiging van bedrijven met veel arbeidsmigranten. Er zijn geen afspraken met het Havenbedrijf Moerdijk over de werkwijze in geval van vestiging van bedrijven met specifieke arbeidsmarktopgave. Met betrekking tot het LPM is afgesproken dat sprake is van een duurzaam en innovatief profiel. Dit is niet nader geconcretiseerd.

3.6.3 *Wat willen we lokaal regelen bij vestiging van bedrijven:*

De gemeente wil de regionale afspraken bedrijventerreinen waar mogelijk lokaal toepassen. Afspraken hierover moeten vooraf bij de uitgifte van het bedrijventerrein worden vastgelegd. De meeste gronden worden echter uitgegeven door het Havenbedrijf. Zij zijn formeel niet gebonden aan de in RWB verband gemaakte afspraken. Om te verkennen of het Havenbedrijf in dezelfde lijn wil handelen, zal hierover op bestuurlijk niveau in gesprek worden gegaan.

Zoals eerder benoemd zijn de regionale bedrijventerrein afspraken geen weigeringsgrond voor aanvragen omgevingsvergunning. De regionale afspraken kunnen wel gebruikt worden om met de vestigingskandidaten in gesprek te gaan en hen te bewegen in lijn met de gemaakte afspraken te handelen.

- Uitgangspunt is om de regionale afspraken bedrijventerreinen waar mogelijk lokaal toe te passen en alleen vestiging/uitbreiding van logistieke bedrijven te faciliteren indien er sprake is van regionale meerwaarde, een innovatief profiel (robotisering/ automatisering) en het bedrijf verantwoordelijkheid neemt voor de oplossing van de huisvestingsopgave voor eventuele arbeidsmigranten.
- Met Havenbedrijf in gesprek of zij in lijn met de regionale afspraken willen handelen bij de beoordeling van vestigingsverzoeken en de uitgifte van gronden.
- Huisvestingsverzoeken voor vestiging op LPM bespreken in "Commissie vestiging XL" (provincie, Havenbedrijf, BOM, Rewin, gemeente) waarbij de regionale afspraken bedrijventerreinen als leidraad worden gehanteerd.
- Bij een aanvraag om een omgevingsvergunning de aanvraag toetsen op de regionale afspraken bedrijventerreinen en met initiatiefnemer het gesprek hierover aangaan.

Op economisch gebied is het dus met name van belang om regionaal afspraken te maken, onderzoek uit te zetten en opleidingsmogelijkheden en infrastructuur te ontwikkelen. Voor Moerdijk geldt dat we hierbij de regionale afspraken bedrijventerreinen waar mogelijk ook lokaal willen toepassen.

3.6.4 *Beleidskeuzes economisch perspectief*

1. Uitgangspunt om de regionale afspraken bedrijventerreinen waar mogelijk lokaal toe te passen en alleen vestiging/uitbreiding van logistieke bedrijven te faciliteren indien er sprake is van regionale meerwaarde, een innovatief profiel (robotisering/ automatisering) en het bedrijf verantwoordelijkheid neemt voor de oplossing van de huisvestingsopgave voor eventuele arbeidsmigranten
2. Met Havenbedrijf in gesprek of zij in lijn met de regionale afspraken willen handelen bij de beoordeling van vestigingsverzoeken en de uitgifte van gronden
3. Huisvestingsverzoeken voor vestiging op LPM bespreken in "Commissie vestiging XL" (provincie, Havenbedrijf, BOM, Rewin, gemeente) waarbij de regionale afspraken bedrijventerreinen als leidraad worden gehanteerd.
4. Convenant met (grote) bedrijven met afspraken over gebruik maken van gecertificeerde huisvesters en uitzendbureaus, in- en uitschrijving, de rol van werkgevers op het gebied van taal, participatie en informatievoorziening aan arbeidsmigranten etc.
5. Regionaal nader onderzoek naar publieke en private sturingsmogelijkheden
6. Regionaal opzetten Opleidingsmogelijkheden arbeidsmigranten t.b.v. duurzame inzetbaarheid (RWB, Regionaal Werkbedrijf)
7. Regionaal bouwen aan infrastructuur in de regio voor automatiserings- en digitaliseringsvraagstukken (EBWB, Rewin, RWB Wise up)
8. Bij een aanvraag om een omgevingsvergunning de aanvraag toetsen op de regionale afspraken bedrijventerreinen en met initiatiefnemer het gesprek hierover aangaan.

4. Arbeidsmigranten vanuit Volkshuisvestelijk perspectief

De verantwoordelijkheid voor het creëren van voldoende maatschappelijk verantwoorde huisvesting ligt primair bij de werkgevers danwel de uitzendbureaus. De gemeente heeft een faciliterende en verbindende rol. Projectontwikkelaars en huisvesters kunnen initiatieven ontwikkelen indien er een relatie is met de huisvesting voor arbeidsmigranten van lokale bedrijven.

4.1 Huidige situatie huisvesting Moerdijk

De formele woonmogelijkheden voor arbeidsmigranten in Moerdijk zijn beperkt. Vergunning is verleend voor 541 plaatsen:

- Hotel Port of Moerdijk (141 plaatsen)
- Agrarische bedrijfswoningen en units (300 plaatsen)
- Pensions (100 plaatsen)

Daarnaast is bekend dat arbeidsmigranten gehuisvest worden op campings, bij agrariërs in caravans en in een aantal woonhuizen in de kernen. (Zie bijlage 2)

Er zijn short stay locaties bekend voor 659 arbeidsmigranten, waarvan dus 541 formele woonmogelijkheden in de gemeente Moerdijk. Er staan 582 arbeidsmigranten ingeschreven in het bevolkingsregister. Onderzoek van Companen geeft als indicatie dat het werkelijke aantal in de gemeente woonachtige arbeidsmigranten ca. 2 maal hoger is, zodat naar schatting ca. 1.200 arbeidsmigranten wonen in onze gemeente.

Formele woonmogelijkheden	541
BRP (april 2019)	582
VTH (april 2019), short stay locaties	659
Onderzoek Companen (2016) leert factor 2	1.200

Bron: gemeente Moerdijk

Er wonen in Moerdijk minder arbeidsmigranten dan gemiddeld in de provincie. In verhouding tot het aantal arbeidsplaatsen wonen in Moerdijk 5,6% arbeidsmigranten tegen 8,3% gemiddeld in de provincie. Afgezet tegen het aantal inwoners wonen in Moerdijk 3,2% arbeidsmigranten tegen 4,2% gemiddeld.

	Moerdijk			Noord-Brabant		
	aantal arbeidsmigranten	t.o.v. arbeidsplaatsen	t.o.v. inwoners	aantal arbeidsmigranten	t.o.v. arbeidsplaatsen	t.o.v. inwoners
		21.500	37.000		1.303.900	2.545.000
Ingeschreven BRP	600	2,8%	1,6%	54.000	4,1%	2,1%
inschatting totaal	1.200	5,6%	3,2%	108.000	8,3%	4,2%

In verhouding tot de 4.600 arbeidsmigranten die naar schatting in onze gemeente werken, zijn de huisvestingsmogelijkheden erg beperkt. Moerdijk heeft dus nog een flinke opgave in de huisvesting van arbeidsmigranten. Lokale bedrijven willen hun werknemers liefst binnen de gemeente huisvesten om lange reistijden te voorkomen. Als gemeente vinden we het belangrijk dat in Moerdijk arbeidsmigranten worden gehuisvest die hier ook werken. Tegelijkertijd moet als kanttekening worden geplaatst dat arbeidsmigranten vrij zijn om te werken en wonen waar zij willen.

4.2 Ontwikkeling

Zoals toegelicht in 2.1.1 is de groei van het inwoneraantal voor het grootste deel door de toename van arbeidsmigranten. De nieuwe bevolkings- en woningbehoefteprognose van de provincie wordt in mei verwacht. De verwachting is dat in alle gemeenten de behoefte naar boven wordt bijgesteld door deze hogere instroom van arbeidsmigranten, zodat voor deze arbeidsmigranten ook daadwerkelijk extra huisvestingsmogelijkheden moeten worden gerealiseerd.

4.3 Regio

4.3.1 Taakstelling regio

In 2012/2013 is door bureau Gerrichhauzen en Partners de “QuickScan Arbeidsmigranten Regio West-Brabant” opgesteld. Per gemeente is hierin een taakstelling afgesproken. Dit was voor Moerdijk 420 goede huisvestingsplaatsen voor arbeidsmigranten. Deze taakstelling is behaald. Gesteld kan worden dat sinds 2013 de arbeidsmigratie fors is toegenomen dus dat de taakstelling naar boven moet worden bijgesteld. Hier zijn geen concrete aantallen voor vastgelegd. Wel is op basis van deze Quick scan regionaal de algemene stelling afgesproken dat *“iedere gemeente de opgave heeft om zorg te dragen voor voldoende goede huisvesting voor het aantal arbeidsmigranten dat werkzaam is in de gemeente. Bij werkgelegenheidsprojecten met bovenlokaal belang (zoals AFC Nieuw Prinsenland en Logistiek Park Moerdijk) kunnen nadere afspraken worden gemaakt over de huisvesting van arbeidsmigranten in meer gemeenten.”*

4.3.2 Afstemming corporaties

Corporaties zijn in meerdere gemeenten actief en het is gewenst met de betreffende gemeenten cq. sub regio een gezamenlijke visie te bepalen op de rol van de corporaties inzake de huisvesting van arbeidsmigranten en partnerships hierin te vormen bij de aansturing en het afstemmen van prestatieafspraken.

4.3.3 Beleidskeuzes Regionale afstemming huisvesting:

1. Convenant huisvesting arbeidsmigranten met huisvesters en uitzendbureaus met afspraken over certificering huisvesters en uitzendbureaus, kwaliteitsnormen, registratie, informatievoorziening etc.
2. Regionaal afspraken maken over de huisvesting van arbeidsmigranten van de regionale bedrijfslocatie LPM
3. Met subregio West gezamenlijke visie bepalen op rol corporaties inzake huisvesting arbeidsmigranten.
4. Met Halderberge, Steenbergen en Moerdijk (Woonkwartier als zelfde corporatie) partnerships vormen bij aansturing/ prestatie afspraken.
5. Kennisdeling over sturingsmogelijkheden: publiek en privaat.

4.4 Gemeentelijk beleid

In de beleidsbegroting 2020 staan beleidsdoelen beschreven die uitgangspunt zijn voor het op te stellen beleid in Moerdijk.

4.4.1 Volkshuisvestelijke beleidsdoelen Moerdijk uit beleidsbegroting 2020:

Om het aantal inwoners in onze gemeente te vergroten of op z'n minst op peil te houden zijn de volgende beleidsdoelen geformuleerd:

“Prettig en veilig wonen en leven in Moerdijk”:

- We proberen huidige bewoners te behouden en nieuwe inwoners te trekken
- Het aantal en soort woningen in onze gemeente past bij de samenstelling van onze bevolking

4.4.2 Huidig gemeentelijk beleid huisvesting arbeidsmigranten

Bron	Wat geregeld inzake huisvesting?
Bestemmingsplan buitengebied (2018)	<ul style="list-style-type: none"> • Toegestaan in bestaande woningen, op erf of in kernen • Bedrijf zelf verantwoordelijk voor huisvesting personeel (bij buurman mag) <ul style="list-style-type: none"> - Max 9 mnd p/j, nachtregister verplicht - Units max 5.000 m2, max 50 personen, geen zelfstandig karakter - Landschappelijk inpassen, parkeren op eigen terrein. • Structureel huisvesten op campings/recreatiewoningen niet toegestaan.
Veegplan Kernen (2017)	Alleen huishoudens in woning: verbondenheid en <u>continuïteit</u> in samenstelling is voorwaarde
Collegebesluit (2009)	Geen handhaving op bestemmingsplan, tenzij: <ul style="list-style-type: none"> • Huisvesting op bedrijventerreinen • Onvoldoende brandveilig
Bouwverordening	Omgevingsvergunning nodig bij bouwwerk t.b.v. nachtverblijf > 5 personen
Beleidsnotitie huisvesting Arbeidsmigranten (2008)	<ul style="list-style-type: none"> • Achterhaald. Gebruikt als richtlijn waar geen actueel beleid is. • Minimale gebruiksruimte: 12 m2 p.p.
Regionale afspraken	<ul style="list-style-type: none"> • Regionale afspraak woningbouw contingenten • Moerdijk heeft aandeel gerealiseerd, maar quota niet meer toereikend
Vergunning Port of Moerdijk	<ul style="list-style-type: none"> • 141 bedden, afspraken inzake veiligheid en registratie. Op orda als voorwaarde voor uitbreiding (+ 200 bedden)
In ontwikkeling	<ul style="list-style-type: none"> • Nachtregister toeristenbelasting

4.4.3 Wat willen we als gemeente voor de huisvesting van arbeidsmigranten

Conform de regionale afspraak is het de ambitie in Moerdijk om het aantal arbeidsmigranten dat in de gemeente woont en het aantal arbeidsmigranten dat in de gemeente werkt meer in balans met elkaar te brengen. Dat betekent dat er meer mogelijkheden moeten komen voor het huisvesten van arbeidsmigranten. Op deze manier wil Moerdijk haar verantwoordelijkheid nemen en de arbeidsmigranten verwelkomen. De arbeidsmigranten zijn van essentieel belang voor de economische groei binnen de gemeente. Uitgangspunt is dat goede huisvesting goed personeel aantrekt. Hoe beter de kwaliteit, hoe sterker de lokale verbondenheid en continuïteit. Gekozen wordt dan ook voor een hoge kwaliteit huisvesting in Moerdijk.

Een aantal gemeenten heeft in het beleid opgenomen dat maximaal 10% van de bevolking arbeidsmigrant mag zijn. Dit zou voor gemeente Moerdijk ca. 3.700 arbeidsmigranten zijn. Dit is niet te handhaven en een loze beleidsstelling. Deze stelling wordt dan ook niet overgenomen.

4.5 Soorten huisvesting short, mid en long stay

De arbeidsmigranten verblijven voor kortere of langere periode in Nederland. De personen die voor kortere tijd in Nederland verblijven, stellen geen hoge eisen aan de huisvesting. Zij wenden zich niet tot de reguliere woningmarkt. Er zijn ook arbeidsmigranten die zich permanent vestigen in normale woningen en alle vormen hiertussen. Alle vormen arbeidsmigranten zijn aanwezig binnen elke gemeente. Er wordt een indeling gemaakt naar :

Short stay:	tijdelijke (tot 1 jaar)	logiesvorm; gedeelde voorzieningen	geen integratie
Mid stay:	1 – 3 jaar	tussenvormen	
Long stay:	permanente (jaarrond)	normale woningen	wel integratie

Het is belangrijk een gevarieerd aanbod te creëren, afgestemd op de behoeften van de verschillende arbeidsmigranten. Het is belangrijk dat huisvesting voor arbeidsmigranten maatschappelijk verantwoord is. Dit betekent dat we willen zorgen voor een breed spectrum aan soorten huisvesting verspreid over meerdere locaties, afgestemd op de behoeften van arbeidsmigranten. Het is van belang om als gemeente hiervoor verantwoorde kaders vast te stellen.

4.6 Short stay:

Onder short stay wordt verstaan het tijdelijk huisvesten van arbeidsmigranten (tot 1 jaar). Arbeidsmigranten in de short stay komen voor korte termijn met als doel geld te verdienen. Deze groep zoekt goedkope huisvesting en vindt gedeelde voorzieningen geen probleem. Integratie wordt niet gezocht. Short stay gebeurt vaak in gewone woningen verspreid in de wijken, in pensions, op campings of geconcentreerd op grotere locaties. Geconcentreerd op grotere locaties is positief voor de beheersbaarheid en er worden geen woningen onttrokken. Spreiden in de wijken is positief voor integratie/participatie, maar gaat ten koste van de gewone woningvoorraad en is lastig te beheersen. Geen regie kent alleen nadelen.

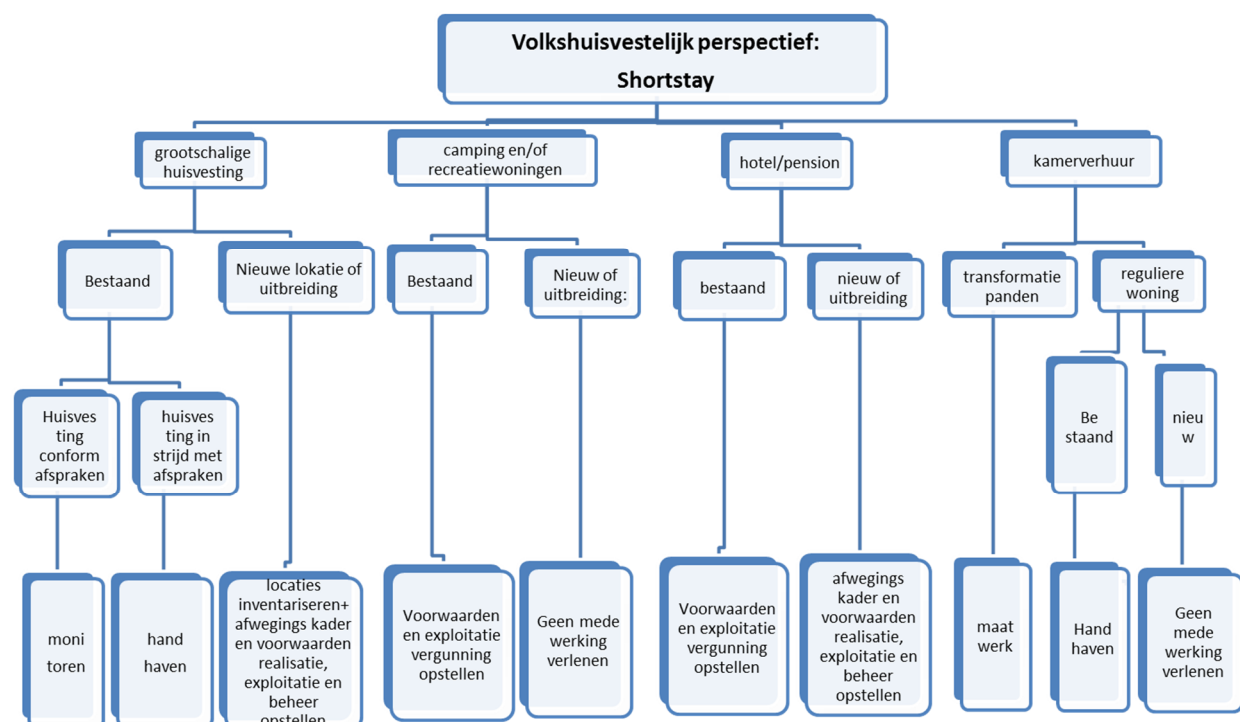
Short stay	Concentreren - grootschalig	Spreiden - kleinschalig	geen regie
integratie/participatie	-	+	-
beheersbaarheid	+	-	-
toezicht/handhaving	+	-	-
veiligheid/registratie	+	-	-
onttrekken woningen	+	-	-

Short stay vindt plaats in grootschalige huisvestingscomplexen, op campings- en in recreatiewoningen, in hotel/pensions en als kamerverhuur in gewone woningen of getransformeerde panden. In de agrarische sector vindt ook short stay plaats. Deze worden apart beschreven.

4.6.1 Exploitatievergunning

Naast de reguliere vergunningen voor de realisatie, dient voor de exploitatie van de short stay huisvesting ook een vergunning aangevraagd te worden. Met deze exploitatievergunning wordt wildgroei van huisvestingslocaties/plekken voorkomen en het adequate beheer geregeld. In een exploitatievergunning worden afspraken vastgelegd over beheer, communicatie, kwaliteitsnormen, registratie, onderhoud etc. Over de exploitatievergunning kan pas worden beslist als de locatie planologisch is geregeld.

Alle aanvragen voor een exploitatievergunning dienen een zogenaamde Bibob-toets te krijgen. De Bibob-toets volgt uit de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (wet Bibob). Bij de toets wordt de integriteit van houders en/of aanvragers nagegaan. Concreet betekent dit dat de achtergronden en eventuele strafbare feiten van een aanvrager getoetst worden.

4.6.2 *Grootschalige short stay:*

Complexen voor grootschalige huisvesting van arbeidsmigranten voor de short stay worden vaak gerealiseerd als tijdelijke voorziening voor 10-15 jaar. Het zijn veelal complexen met logiesvoorzieningen, dus niet volledig zelfstandige huisvesting met gemeenschappelijke voorzieningen voor wassen, ontspanning ed. en zijn bedoeld voor kort verblijf.

De verantwoordelijkheid van de huisvesting van (met name short stay) arbeidsmigranten ligt in eerste instantie bij de werkgever. De gemeente is verantwoordelijk voor het stellen van de beleidskaders. Op dit moment is er in Moerdijk 1 grootschalige short stay locatie, te weten Hotel Port of Moerdijk met 141 plaatsen.

Er is grote behoefte aan extra huisvestingsmogelijkheden voor de short stay. Geconcentreerd op grotere locaties is positief voor de beheersbaarheid en er worden geen woningen onttrokken. Het is dan ook belangrijk dat door de gemeente hiervoor beleid wordt opgesteld.

Beleidskeuzes dienen gemaakt te worden voor de ontwikkeling van grootschalige short stay huisvesting:

- Gaan we als gemeente een inventarisatie maken van mogelijke locaties voor het realiseren van een grootschalige short stay huisvesting danwel een afwegingskader met bijvoorbeeld minimale afstandsnormen opstellen. Hierbij is tevens de keuze of locaties dichtbij de werkplek op bedrijventerrein worden meegenomen. Voorgesteld wordt om als gemeente de inventarisatie te gaan opstellen waarbij locaties op bedrijventerreinen worden meegenomen indien de veiligheid geborgd is. Het zal niet op bedrijventerrein Moerdijk kunnen, maar wellicht wel op bedrijventerreinen in Zwanengat of Klundert.
- Gaan we vooraf een maximum aantal arbeidsmigranten bepalen danwel het aantal arbeidsmigranten op een locatie afhankelijk stellen van de locatie. Er zijn gemeenten die vooraf een maximum aantal plaatsen hebben opgenomen (bijv. Waalwijk max. 400), maar dit maximum wordt met name bepaald door omgevingsfactoren zoals bereikbaarheid, parkeernormen, gebouw, aanvaardbaar woon- en leefklimaat, geen belemmeringen voor omliggende bedrijven etc. Voorgesteld wordt vooraf niet een maximum aantal te bepalen.
- Door de gemeente zullen voorwaarden voor realisatie, exploitatie en beheer worden opgesteld. Hierbij kan worden gedacht aan voorwaarden voor een aanvaardbaar woon- en leefklimaat, geen belemmeringen voor (ontwikkeling van) omliggende (agrarische) bedrijven, afstandsnormen tussen locaties, een minimale kwaliteitsnorm zoals SNF norm met eventueel extra eisen, parkeergelegenheid, een communicatieplan, een exploitatievergunning met afspraken over een goede registratie, huishoudelijk reglement in de taal van de bewoners, het regelen van beheer en toezicht met een aanspreekbare beheerder etc. Bekeken zal worden of er een register wordt opgesteld van huisvesters die huisvesting mogen realiseren/exploiteren in de gemeente. Hiermee kunnen malafide bedrijven worden geweerd. Uitgangspunt hierbij is het spreiden van locaties en van huisvesters. Tijdelijke huisvesting van arbeidsmigranten is een logiesvoorziening voor een aaneengesloten verblijf van maximaal vier jaar. Afhankelijk van de locatie kunnen verschillende vergunningprocedures worden gevolgd. Vanuit de gemeente is een vergunning voor 20 jaar veelal denkbaar.

Toelichting wijziging beleidskeuze vergunningstermijn 20 jaar:

We willen als gemeente kwalitatief goede huisvesting. Voor initiatiefnemers dient realisatie financieel ook mogelijk te zijn. Een terugverdientijd van 10 jaar is beperkt. Bovendien is de verwachting dat over 10 jaar nog steeds flinke behoefte zal zijn aan goede huisvesting voor arbeidsmigranten. Een vergunning termijn van 20 jaar lijkt in de meeste situaties realistisch en wenselijk.

Eveneens kunnen er situaties zijn dat er een mogelijkheid is om een permanente herbestemming van het perceel te verlenen. Hiermee zal voorzichtig worden omgegaan omdat niet in te schatten is hoe de behoefte aan arbeidsmigranten de komende jaren zal ontwikkelen. Er kunnen wellicht locaties mogelijk zijn waar dit een optie kan zijn.

Wijziging beleidskeuze verblijfsduur maximaal 4 jaar:

Uitgangspunt is dat we arbeidsmigranten willen binden aan onze gemeente. Betekent dat we moeten zorgen dat arbeidsmigranten ook kunnen doorstromen. Indien we vasthouden aan een maximale termijn van 1 jaar is dat niet mogelijk. In de verordening huisvesting arbeidsmigranten is vastgesteld op 16-12-2021 dat huisvesting voor tijdelijk verblijf is toegestaan met een maximum van 4 jaar. Er wordt gekozen om een termijn van 4 jaar te hanteren, omdat het binnen deze periode mogelijk moet zijn voor arbeidsmigranten om een reguliere woning te kunnen huren danwel kopen. De gemiddelde inschrijfduur van verhuringen in Moerdijk in 2019 binnen alle reactiemodellen samen was 4,2 jaar. Een termijn van max. 4 jaar lijkt dan ook realistisch dat arbeidsmigranten gemiddeld een reguliere huurwoning kunnen bemachtigen.

Zoals opgenomen in het afwegingskader passendheid omgeving is het de bedoeling dat in de complexen minimaal 20% als zelfstandige huisvesting gerealiseerd wordt. Arbeidsmigranten die dat willen, zullen veelal binnen een huisvestingsvoorziening kunnen doorstromen van een onzelfstandige naar een zelfstandige huisvesting.

4.6.3 Beleidskeuzes grootschalige huisvesting short stay

1. De gemeente gaat een inventarisatie maken van mogelijke locaties voor het realiseren van een grootschalige short stay huisvesting. Hierbij worden met name locaties op bedrijventerreinen meegenomen, indien veiligheid geborgd is.
2. Bij verzoeken voor nieuwe grootschalige huisvesting gaan we medewerking en het maximaal aantal arbeidsmigranten afstemmen op de locatie (bereikbaarheid, parkeren, woon- en leefklimaat, belemmeringen ontwikkelingen omliggende bedrijven etc.) (Opstellen afwegingskader passendheid omgeving)
3. Door de gemeente worden voorwaarden voor realisatie, exploitatie en beheer opgesteld. Voor exploitatie zal een vergunning moeten worden aangevraagd. Bekeken zal worden of er een register wordt opgesteld van huisvesters. Uitgangspunt is het spreiden van locaties en van huisvesters. De woningen, inclusief de mid stay, worden evenwichtig verdeeld over de verschillende kernen, zodanig dat er sprake is van balans tussen het aantal de nieuwkomers en het aantal huidige aantal inwoners van de kernen.
4. Tijdelijke huisvesting van arbeidsmigranten is een logiesvoorziening voor een aaneengesloten verblijf van maximaal vier jaar. Afhankelijk van de locatie kunnen verschillende vergunningprocedures worden gevolgd. Vanuit de gemeente is een vergunning voor 20 jaar veelal denkbaar.

4.6.4 Short stay op campings en in recreatiewoningen

In de Beleidsvisie arbeidsmigranten 2008 was short stay van arbeidsmigranten op campings toegestaan. In het bestemmingsplan buitengebied 2018 is dit expliciet niet meer toegestaan. Er zijn een aantal campings waar arbeidsmigranten wonen.

Aangegeven kan worden dat structurele bewoning op campings niet gewenst is. Het verblijf van arbeidsmigranten op een camping schaadt het toeristisch recreatief karakter. Er wordt geen nieuwe huisvesting van arbeidsmigranten op campings toegestaan zoals vastgesteld in het vigerend bestemmingsplan Buitengebied. De bestaande huisvesting van arbeidsmigranten op basis van de oude beleidsvisie arbeidsmigranten 2008 op de campings Bovensluis in Willemstad en Waterweelde en Lochtenburg in Moerdijk, worden in principe gedoogd zolang onvoldoende huisvestingsmogelijkheden beschikbaar zijn. Voorwaarde hierbij is dat de huisvesting voldoet aan voorwaarden die zullen worden opgesteld, aansluitend bij de voorwaarden voor de grootschalige short stay complexen qua passendheid bij de omgeving en voorwaarden voor realisatie, exploitatie en beheer. Indien voldaan wordt aan deze voorwaarden kunnen tijdelijke gedoogverklaringen worden opgesteld.) Verzoeken voor het geheel omzetten van een camping naar een huisvestingslocatie voor arbeidsmigranten zullen volgens de gebruikelijke RO procedure in behandeling worden genomen. Hierbij wordt rekening gehouden met het op te stellen afwegingskader grootschalige huisvesting.

4.6.5 Short stay in pensions

Er zijn een aantal pensions in de gemeente Moerdijk waar arbeidsmigranten gehuisvest worden. Deze pensions zijn verspreid over de gemeente gelegen in de kernen Klundert, Moerdijk, Willemstad en Zevenbergen. Pensions zijn in principe bij uitstek geschikt voor de short stay huisvesting van arbeidsmigranten. Er worden dan ook mogelijkheden geboden om nieuwe pensions te realiseren op vrijkomende bedrijfslocaties in de kernen. Op deze locaties kan worden bekeken of een permanente wijziging van de bestemming ten behoeve van maatschappelijk verantwoorde huisvesting van arbeidsmigranten mogelijk is. Dit sluit aan bij het uitgangspunt van zuinig ruimtegebruik en draagt bij aan de planologische hergebruiksmogelijkheden van vrijkomende locaties. Hiervoor zullen normen worden opgesteld, die aansluiten bij de op te stellen normen voor de grootschalige huisvesting short stay qua passendheid bij de omgeving en voorwaarden voor realisatie, exploitatie en beheer. Indien voldaan wordt aan deze voorwaarden kan de benodigde omgevingsvergunning danwel herziening van het bestemmingsplan worden aangevraagd.

4.6.6 Short stay in kamergewijze verhuur na transformatie panden

Short stay met kamergewijze verhuur in bijzondere panden kan een goede mogelijkheid zijn om arbeidsmigranten te huisvesten. Dit zal per aanvraag bekeken worden en is maatwerk.

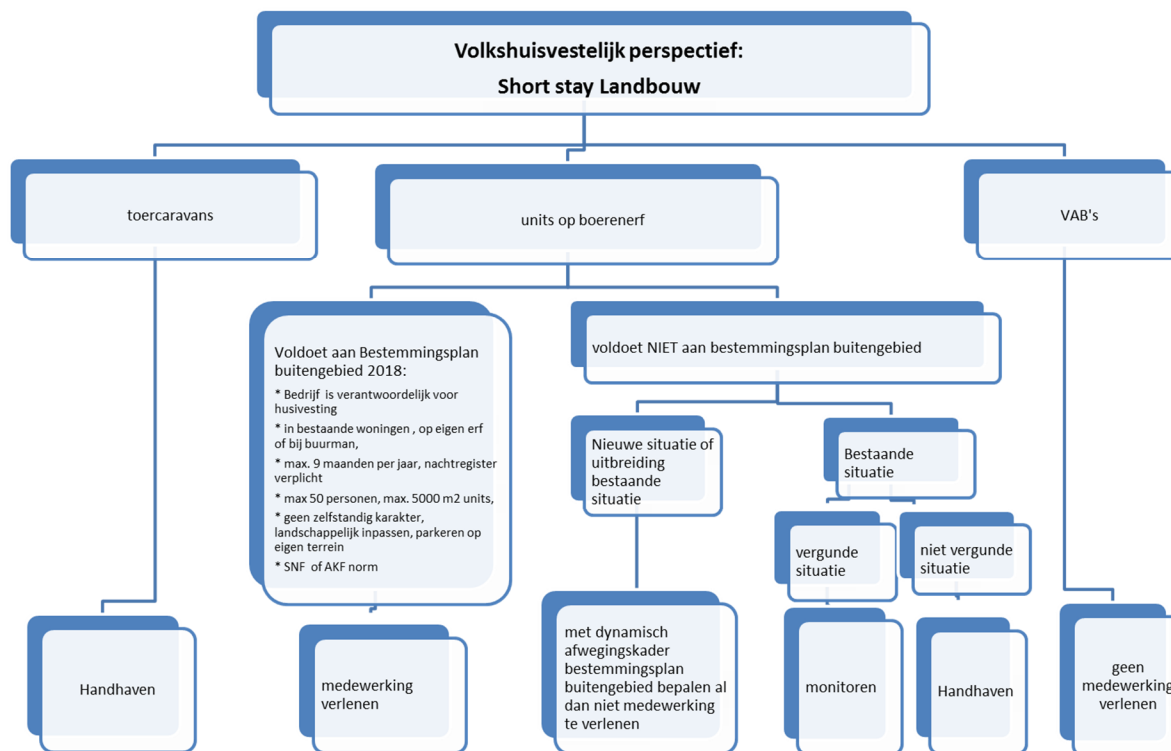
4.6.7 Short stay in kamergewijze verhuur woningen

Kamergewijze verhuur van gewone woningen aan arbeidsmigranten vindt regelmatig plaats. De bewoners van deze panden wisselen vaak en deze groep arbeidsmigranten is niet gericht op integratie. Bovendien zijn deze woningen niet meer beschikbaar voor permanente bewoning voor bijvoorbeeld starters en heeft het een prijsopdrijvend effect. Op dit moment is het formeel niet toegestaan dat woningen kamergewijs verhuurd worden. In het veegplan kernen (2017) is bepaald dat in woningen alleen huishoudens mogen wonen met verbondenheid en continuïteit in samenstelling. Gezien de beschreven effecten wordt dit beleid niet heroverwogen.

4.6.8 Short stay buitengebied:

In het buitengebied is de vraag naar tijdelijke arbeidskrachten vooral gekoppeld aan de seizoenspieken. Het is de wens om verstening van het buitengebied zoveel mogelijk te voorkomen. In de Visie Buitengebied is de primaire keuze gemaakt dat deze arbeiders in de bestaande (vrijgekomen) woningen op het agrarisch erf kamergewijs mogen worden gehuisvest of in bestaande woningen in de kernen. Is dat niet mogelijk, dan mogen er tijdelijke voorzieningen in de vorm van woonunits op het erf worden geplaatst en gebruikt. Tijdelijk betekent hierbij maximaal 9 maanden per jaar. In het bestemmingsplan buitengebied is vastgelegd dat het gezamenlijk aantal bewoners op een perceel niet meer mag bedragen dan 50 personen. Doel is dat ieder agrarisch bedrijf zijn eigen huisvesting oplost. Het bieden van huisvestingsgelegenheid in de vorm van sta- of toercaravans, kampeerauto's en/of tenten wordt niet toegestaan. De woonunits dienen op passende wijze in het landschap te worden ingepast. Parkeren dient op het eigen erf plaats te vinden. Huisvesting van arbeidsmigranten in bedrijfsgebouwen wordt niet wenselijk geacht, omdat hiermee permanente huisvestingsvoorzieningen ontstaan. In beginsel mag er alleen huisvesting plaatsvinden van seizoenarbeiders, die op het betreffende bedrijf werkzaam zijn. Omdat het moment waarop veel seizoenarbeiders nodig zijn, per bedrijfstak kunnen verschillen, is tevens aangegeven dat ook huisvesting mag plaatsvinden van arbeiders die op een naastgelegen bedrijf werkzaam zijn. In geval van een piek in arbeidsbehoefte kan zodoende optimaal gebruik worden gemaakt van de aanwezige huisvestingsmogelijkheden. Past een verzoek niet binnen de voorschriften van het bestemmingsplan, dan moet de ondernemer onderbouwen dat het verzoek past binnen het dynamisch afwegingskader zoals beschreven in de Visie Buitengebied. Is een verzoek goed in te passen in de omgeving, dan kan daar via een uitgebreide ruimtelijke procedure aan mee gewerkt worden.

Het bestemmingsplan buitengebied is opgesteld na een interactief proces met alle betrokken partners in het buitengebied, met de raad en met heel veel individuele bewoners en bedrijven. Het plan is in 2019 onherroepelijk vastgesteld. Er wordt dan ook voor gekozen om dit beleid niet te heroverwegen. Op grond van het dynamisch afwegingskader kunnen verzoeken die niet passen in het bestemmingsplan worden beoordeeld.

4.6.9 Beleidskeuzes kleinschalige huisvesting short stay

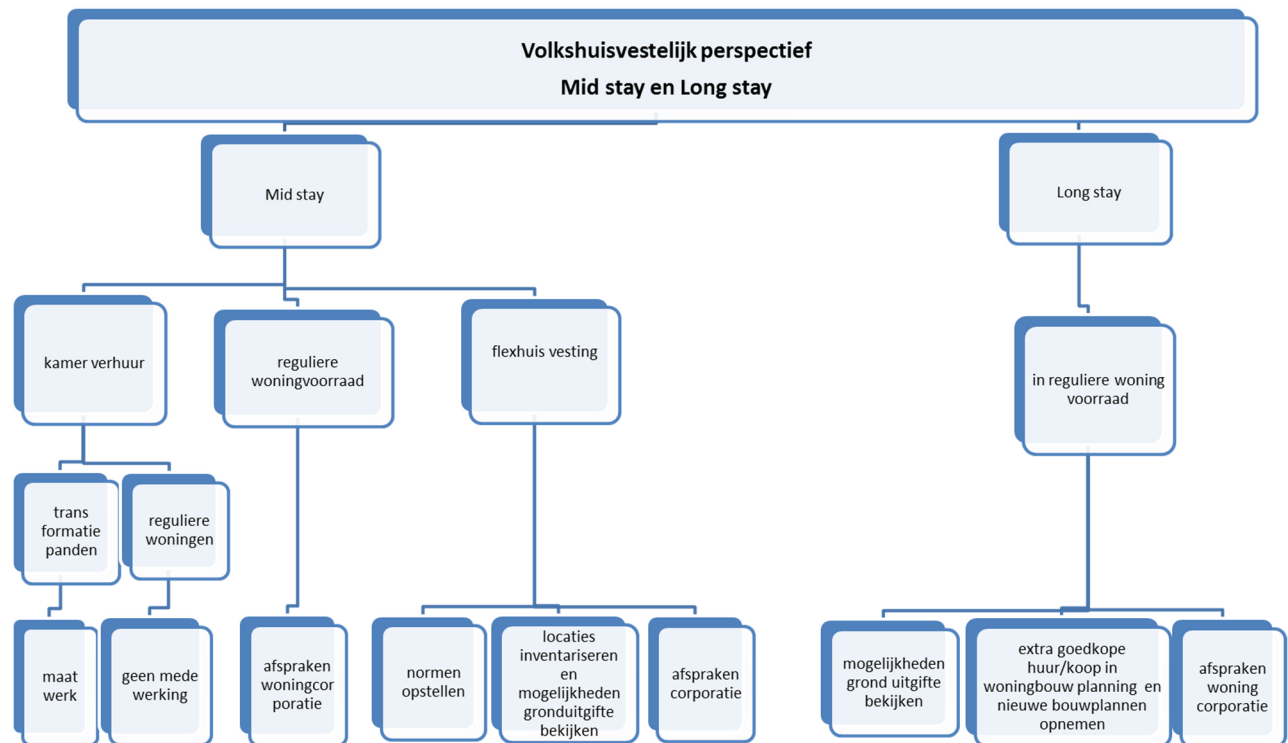
4. Geen kamerverhuur in gewone woningen in de kernen toestaan.
5. Kamergewijze verhuur bij transformatie van panden is maatwerk.
6. Voor huisvesting in pensions worden normen opgesteld. Er zijn mogelijkheden om nieuwe pensions te realiseren op vrijkomende bedrijfslocaties in de kernen. (Opstellen normen en uitwerken mogelijkheden nieuwe pensions)
7. Geen heroverweging van beleid buitengebied.
8. Geen nieuwe huisvesting van arbeidsmigranten op campings toestaan. De bestaande situaties worden onder voorwaarden gedoogd. (Opstellen voorwaarden en gedoogverklaringen) Verzoeken voor het geheel omzetten van een camping naar een huisvestingslocatie voor arbeidsmigranten volgens gebruikelijke RO procedure behandelen incl. op te stellen afwegingskader .
9. Door de gemeente worden voorwaarden passendheid omgeving en voor realisatie, exploitatie en beheer opgesteld. Voor exploitatie zal een vergunning moeten worden aangevraagd. Bekeken zal worden of er een register wordt opgesteld van huisvesters. Uitgangspunt is het spreiden van locaties en van huisvesters. De woningen, inclusief de mid stay, worden evenwichtig verdeeld over de verschillende kernen, zodanig dat er sprake is van balans tussen het aantal de nieuwkomers en het aantal huidige aantal inwoners van de kernen
10. Tijdelijke huisvesting van arbeidsmigranten is een logiesvoorziening voor een aaneengesloten verblijf van maximaal vier jaar. Afhankelijk van de locatie kunnen verschillende vergunningprocedures worden gevolgd. Vanuit de gemeente is een vergunning voor 20 jaar veelal denkbaar.

4.7 Midstay en long stay

Beleidsdoelen van de beleidsbegroting 2020 zijn:

- huidige bewoners te behouden en nieuwe inwoners te trekken voor vitale kernen.
- voldoende en goed gekwalificeerd personeel voor nieuwe en bestaande bedrijven

Juist het inzetten op de mid en long stay arbeidsmigranten zorgt voor het aantrekken van nieuwe inwoners en voor personeel voor bestaande en nieuwe bedrijven.

4.7.1 Mid-stay: Arbeidsmigranten die blijven 1 tot 3 jaar

De groep arbeidsmigranten die hier voor middellange termijn verblijft is heel divers. Binnen deze groep bevindt zich ook een aantal arbeidskrachten die het grootste deel van het jaar hier werkt en enkele maanden per jaar terug keert naar eigen land. Zowel hun arbeidssituatie kan variëren als ook hun behoefte om te participeren. Het is daarom goed dat er verschillende huisvestingsmogelijkheden zijn voor deze groep.

Kamergewijze verhuur is voor deze doelgroep niet gewenst in de reguliere woningvoorraad. Bij transformatie van panden kan wellicht met maatwerk hier een mogelijkheid worden gevonden, maar de kwaliteit moet goed kunnen zijn omdat mensen hier langere tijd wonen.

Arbeidsmigranten die zich voor langere tijd vestigen kunnen gebruik maken van het regulier aanbod aan koop- en huurwoningen. De doorstroming vanuit de short stay is een knelpunt vanwege de wachttijden voor huurwoningen. Met Woonkwartier wordt gezocht naar alternatieve mogelijkheden voor woningtoewijzing.

Voor deze mid stay arbeidsmigranten willen we de mogelijkheid bieden om flexhuisvesting te realiseren. In principe is dit tijdelijke huisvesting voor 10-20 jaar. Indien op langere termijn hieraan behoefte blijft kan deze vorm van huisvesting alsnog naar permanent worden omgezet. Ingezet wordt op kwaliteit/hoogwaardige huisvesting. Als gemeente gaan we normen opstellen waar deze hoogwaardige flexhuisvesting aan moet voldoen. We gaan mogelijke locaties inventariseren waar deze vorm van huisvesting passend kan zijn en gaan onderzoeken of er een gemeentelijke grondlocatie is om voor huisvesting van deze doelgroep uit te geven. We willen onze corporaties graag partner maken, maar ook overige initiatieven zullen worden bekeken.

Het is wenselijk om deze nieuwe huisvesting te realiseren voor zowel arbeidsmigranten, als voor de overige mensen die op zoek zijn naar een betaalbare woning. Onderscheid in doelgroepen heeft een averechts effect op de gewenste sociaal-maatschappelijke integratie van arbeidsmigranten binnen onze kernen. De huisvesting

in mid stay verband dient dan ook beschikbaar te zijn voor alle Moerdijkers, mits tijdelijk. Huisvesters die woningen voor arbeidsmigranten willen gaan realiseren, kunnen inwoners van Moerdijk niet uitsluiten. Een evenwichtige verdeling van arbeidsmigranten over de verschillende kernen is gewenst, omdat het aantal arbeidsmigranten moet passen bij de draagkracht van de verschillende kernen.

Voor deze flexhuisvesting zullen specifieke beleidsregels opgesteld moeten worden.

4.7.2 *Beleidskeuzes huisvesting mid stay*

14. Inzetten op kwaliteit/hoogwaardige Flexhuisvesting (opstellen normen hoogwaardige flexhuisvesting)
15. De huisvesting in mid stay verband is ook beschikbaar voor alle Moerdijkers, mits tijdelijk
16. Huisvesters, die woningen voor arbeidsmigranten willen gaan realiseren, kunnen inwoners van Moerdijk niet uitsluiten
17. Gemeente gaat mogelijke locaties inventariseren waar mid stay huisvesting passend kan zijn.
18. Onderzocht zal worden of er een gemeentelijke grondlocatie is om voor huisvesting van deze doelgroep uit te geven
19. Door de gemeente worden voorwaarden passendheid omgeving en voor realisatie, exploitatie en beheer opgesteld. (zie grootschalig 6+7) Voor exploitatie zal een vergunning moeten worden aangevraagd. Uitgangspunt is het spreiden van locaties en van huisvesters. De woningen, inclusief de mid stay, worden evenwichtig verdeeld over de verschillende kernen, zodanig dat er sprake is van balans tussen het aantal de nieuwkomers en het aantal huidige aantal inwoners van de kernen.
20. Tijdelijke huisvesting van arbeidsmigranten is een logiesvoorziening voor een aaneengesloten verblijf van maximaal vier jaar. Afhankelijk van de locatie kunnen verschillende vergunningprocedures worden gevolgd. Vanuit de gemeente is een vergunning voor 20 jaar veelal denkbaar.
21. Optie uitwerken om de huisvester te verplichten een aantal extra sociale woningen te realiseren voor "gewone inwoners".
22. Overleg opstarten met Woonkwartier inzake nieuwbouw en toewijzing

4.7.3 *Long-stay: Permanente arbeidsmigrant (jaar rond):*

Volgens het Expertisecentrum Flexwonen is circa 30% van de huisvestingsvraag van arbeidsmigranten gezien hun verwachte verblijfsduur gericht op lang verblijf/vestiging in de gemeente.⁶ Voor arbeidsmigranten die besluiten om voor langere tijd of permanent in onze gemeente te blijven, is het mogelijk om zelfstandig een woning te huren of te kopen.

Arbeidsmigranten zijn de nieuwe toekomstige inwoners van Moerdijk. Zoals aangegeven sturen we aan op hoge kwaliteit van de huisvesting. Hoe beter de kwaliteit van de huisvesting, hoe sterker de lokale verbondenheid en continuïteit. Dit is positief voor de bedrijven, voor de kernen en voor de arbeidsmigranten. Arbeidsmigranten kunnen vergrijzing en wegtrek van inwoners compenseren. Voor de woningcorporaties zijn arbeidsmigranten een doelgroep van beleid. Dit is verankerd in de prestatie afspraken 2020 met Woonkwartier. *"Een bijzondere doelgroep zijn de arbeidsmigranten. We spreken af hier in 2020 nader naar te kijken, mede in relatie tot de woningmarktonderzoeken en te bezien of Woonkwartier hier ook een rol in kan spelen."*

De gemeente Moerdijk wil met name in zetten op goede huisvesting voor deze doelgroep. Er zijn voldoende aantallen woningen om voor deze doelgroep te realiseren door de verwachte ophoging van de woningbehoefteprognose van de provincie en de afspraak met de provincie om voor realisatie LPM 825 woningen extra te kunnen realiseren. De arbeidsmigranten zijn met name aangewezen op goedkope huur- en koopwoningen. In de grotere, nog nieuw op te stellen, nieuwbouwplannen willen we dan ook een minimum percentage goedkope huur- en koopwoningen verplicht gaan stellen. Daarnaast willen we onderzoeken of er een gemeentelijke grondlocatie is om voor goedkope huur- en koopwoningen uit te geven.

⁶ Expertisecentrum Flexwonen 2019 "Routekaart naar goede huisvesting voor EU arbeidsmigranten."

4.7.4 Beleidskeuzes huisvesting long stay

23. Voor deze doelgroep met name inzetten met kwalitatief hoogwaardige woningen.
24. Onderzocht zal worden of er een gemeentelijke grondlocatie is om voor realisatie van goedkope koop- en huurwoningen uit te geven.
25. In nieuwbouwplannen minimum % goedkope koop en huur verplichten.
26. Overleg Woonkwartier over gewenste nieuwbouw en andere vormen van toewijzing.

5. Arbeidsmigratie vanuit Sociaal-maatschappelijk perspectief

Zoals aangegeven zijn arbeidsmigranten nodig om de Nederlandse welvaart en economische bedrijvigheid op peil te houden. Onze gemeente wil de verantwoordelijkheid nemen om dit in goede banen te leiden. Dit betekent dat er oog is voor de dynamiek die ontstaat wanneer grotere groepen mensen van buitenaf in een gemeente worden gehuisvest. Het sociaal-maatschappelijk perspectief wordt beschreven voor de arbeidsmigranten en voor de huidige inwoners, waarbij de positieve en negatieve aspecten in beeld worden gebracht.

Relevante sociaal-maatschappelijke beleidsdoelen in de beleidsbegroting 2020 zijn:

“Ondersteuning voor mensen die het nodig hebben”:

- Zoveel mogelijk inwoners van de gemeente Moerdijk zijn zelfredzaam
- Gemeente Moerdijk is een gezonde samenleving waar plek is voor alle inwoners, waar inwoners meedoen en er als vanzelfsprekend voor elkaar zijn
- Inwoners die onze ondersteuning nodig hebben, bieden we een passend aanbod dat bij voorkeur zo licht en zo snel mogelijk wordt ingezet
- De hulp van de gemeente is kwalitatief goed, gemakkelijk vindbaar en dichtbij

5.1 Arbeidsmigranten

Arbeidsmigranten kunnen de nieuwe inwoners worden in onze kernen. Doelstelling is dat arbeidsmigranten in beeld zijn, zelfredzaam zijn, zich thuis voelen en geïntegreerd zijn. In dit hoofdstuk wordt aangegeven hoe we dit kunnen stimuleren.

5.1.1 Integratie en participatie

Arbeidsmigranten in onze gemeente zijn voornamelijk EU burgers. Zij hebben daarom geen verplichting tot integratie in de vorm van inburgering. Integratie en participatie gebeuren dus op basis van vrijwilligheid. Er zijn verschillende behoeften op het vlak van participatie en integratie voor de verschillende groepen arbeidsmigranten. Integratie is vaak pas aan de orde voor arbeidsmigranten die besluiten zich voor langere tijd of permanent in Nederland te vestigen. Het participatieproces echter start op het moment dat ze naar de gemeente Moerdijk komen, door het aanbieden van informatie over wonen, werken en leven in de gemeente. We sluiten zoveel mogelijk aan bij bestaande voorzieningen en initiatieven als het gaat om participatie en integratie. Ook wordt de aansluiting gezocht met lokale organisaties en initiatieven. Zo willen we stads- en dorpsstafels en maatschappelijke organisaties hierbij betrekken. Daarnaast is het belangrijk om werkgevers te betrekken bij het participatieproces van arbeidsmigranten. Het communiceren over lokale regels, normen, waarden en omgangsvormen is een verantwoordelijkheid die primair bij de werkgever ligt. Werkgevers zijn vaak goed op de hoogte van de behoeften van hun werknemers.

5.1.2 Zelfredzaamheid arbeidsmigranten - informatievoorziening

In het op te stellen beleid dienen keuzes gemaakt te worden voor de informatievoorziening om de weerbaarheid en zelfredzaamheid van arbeidsmigranten te vergroten. Dit kan deels regionaal, maar zal ook lokaal maatwerk moeten zijn. Regionaal kan informatie worden verstrekt over rechten en plichten, wat te doen in geval van problemen etc. Veel landelijke informatie voor arbeidsmigranten is beschikbaar in verschillende talen. Lokaal kan informatie worden verstrekt over het voorzieningenniveau (scholen, huisarts ed.), sociaal (ontmoeten, sporten, speelplekken) en praktisch (normen en waarden bijv. vuilnis). Gezocht moet worden hoe en door wie deze informatie verstrekt kan worden op lokaal en regionaal niveau. Goede en betrouwbare

informatie is ook van belang om misstanden te voorkomen. Het College voor de rechten van de mens adviseert om te voorzien in een laagdrempelig informatieloket in meerdere talen.

5.1.3 Opleidingsmogelijkheden – taalles

Om goed te kunnen integreren en participeren is het van belang dat arbeidsmigranten de Nederlandse taal leren. Dit is ook van belang om te kunnen communiceren met scholen of met de huisarts. Mogelijkheden tot taalonderwijs moeten worden onderzocht in samenwerking met de regio en met bedrijven die arbeidsmigranten in dienst hebben.

Daarnaast dient in regionaal verband aandacht te worden besteed aan opleidingsmogelijkheden voor arbeidsmigranten. Er moet worden ingezet op programma's voor (om)scholing/ bijscholing van arbeidsmigranten, zodat zij ook iets kunnen betekenen voor arbeidsmarktvraag in de toekomst en perspectief bieden voor de arbeidsmigrant. Rapport RWB Wise up: daling en mogelijk verschuiving te zien: van ongeschoold, naar (technisch) geschoold personeel.

5.1.4 Registratie

Wanneer arbeidsmigranten zichtbaar zijn, kunnen ze van informatie worden voorzien en worden lijntjes kleiner. Gemeente kan in het op te stellen beleid er voor kiezen om goede registratie verplicht te stellen aan huisvesters, arbeidsmigranten aan te moedigen om zich te registreren in BRP (Basis Registratie Personen) door te zorgen voor informatievoorziening of financiële incentives als toeristenbelasting en actief huisvestingslocaties te gaan bezoeken en te zorgen voor gemeentelijk contactpersoon. Bij een (beoogd) verblijf van langer dan 4 maanden is inschrijving in het BRP verplicht. Indien arbeidsmigranten korter dan 4 maanden verblijven in de gemeente moeten ze zich inschrijven bij het RNI loket (Registratie Niet Ingezetenen). Werkgevers zijn mede verantwoordelijk voor een correcte in- en uitschrijving in de BRP. Over het proces rondom in- en uitschrijven dienen afspraken te worden gemaakt en vastgelegd te worden in de exploitatievergunning met de huisvesters en/of in convenanten met grote bedrijven/uitzendbureaus. Bekeken wordt of het mogelijk is om te komen tot een regionaal registratiesysteem. Gelijke werkwijze van inschrijvingen in alle West-Brabantse gemeenten maakt kans op werkbaarheid groter. Regionale werkwijze rondom registratie geeft voor uitzendbureaus een heldere regionale lijn.

5.1.5 Afspraken rol werkgevers

We willen investeren in duurzame relaties met bedrijven die arbeidsmigranten in dienst hebben. We willen met hen meedenken over hoe zij arbeidsmigranten aan zich kunnen binden zodat dezelfde mensen jaarlijks terugkeren en/of zich hier willen vestigen. Onderdeel van de duurzame relatie is het afsluiten van convenanten met (grote) bedrijven/huisvesters en uitzendbureaus/huisvesters. In het convenant kunnen zaken als in- en uitschrijving worden opgenomen, de rol van werkgevers op het gebied van taal, participatie en informatievoorziening aan arbeidsmigranten etc. Dit zou gezamenlijk in de regio uitgewerkt moeten gaan worden voor om een uniform beleid in de regio.

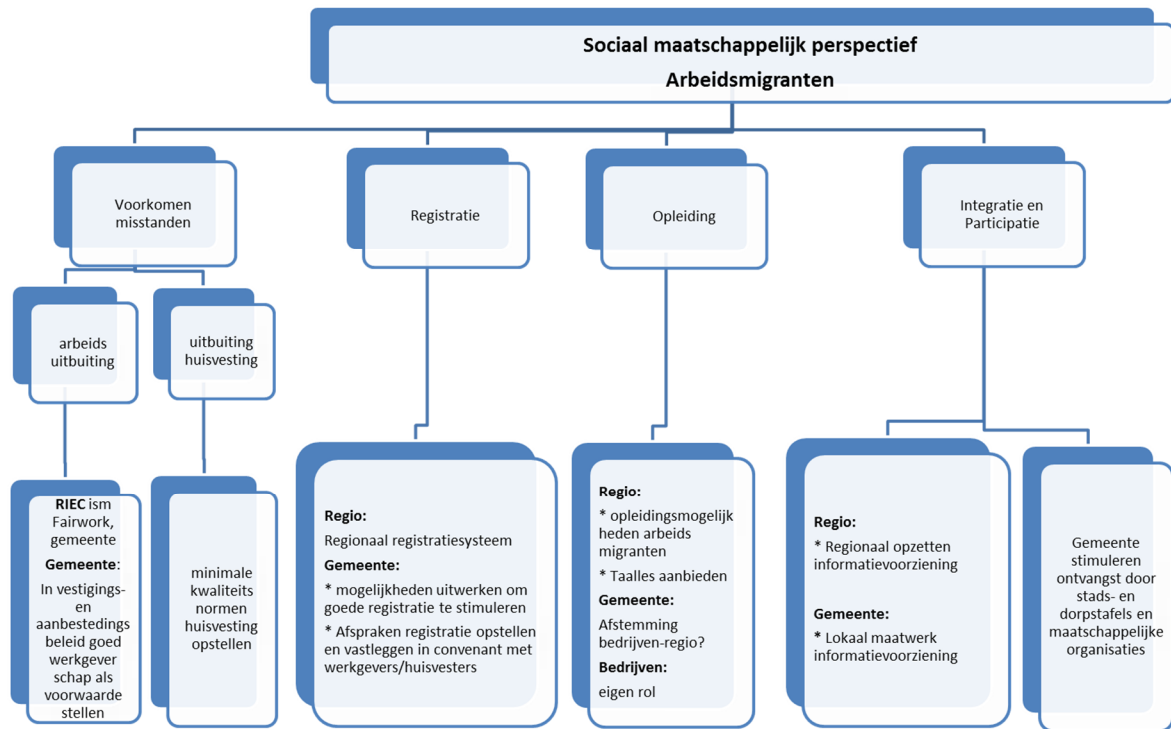
5.1.6 Voorkomen misstanden huisvesting en arbeidsuitbuiting:

Met name aan de onderkant van de arbeidsmarkt, waar arbeidsmigranten meestal werkzaam zijn, is sprake van misstanden. Er zijn verdienmodellen op arbeid, maar ook op de huisvesting worden flinke winsten gemaakt. Sommige misstanden kunnen alleen op gemeentelijk niveau worden opgemerkt en aangepakt, andere misstanden vereisen een regionale of landelijke aanpak. In het op te stellen "beleid mensenhandel", verplicht in 2022, zal arbeidsmigrantenbeleid een onderdeel moeten worden. Het is belangrijk om als gemeente een contactpersoon arbeidsmigranten te benoemen waar arbeidsmigranten met vragen terecht kunnen.

Voor het huisvesten van arbeidsmigranten hebben gemeenten beleidsvrijheid om minimumvoorwaarden voor te schrijven. Zoals aangegeven kunnen door de gemeente in het op te stellen beleid voorwaarden worden beschreven waar de huisvesting minimaal aan moet voldoen, zoals een kwaliteitsnorm SNF/AKF met eventueel extra eisen, parkeergelegenheid, het regelen van beheer en toezicht met een aanspreekbare beheerder etc.

Voor het fatsoenlijk tewerkstellen dient naast het uitzendbureau ook zeker het inlenend bedrijf verantwoordelijk te worden gesteld. In het op te stellen beleid kan ervoor gekozen worden dat gemeenten bijvoorbeeld in haar vestigings- en aanbestedingsbeleid voorwaarden stellen aan "goed werkgeverschap" bij de bedrijven die daadwerkelijk gebruik maken van de inzet van arbeidsmigranten.

5.1.7 Beslisboom sociaal-maatschappelijk arbeidsmigranten

5.1.8 Beleidskeuzes sociaal maatschappelijk arbeidsmigranten

Integratie/participatie:

1. Uitwerken lokaal maatwerk informatievoorziening
2. Aansluiten bij regionale informatievoorziening
3. Stimuleren ontvangst stads- en dorpsstafels en maatschappelijke organisaties

Opleiding

Met regio en werkgevers :

4. Stimuleren opzetten opleidingsmogelijkheden arbeidsmigranten
5. Mogelijkheden onderzoeken voor taallessen
6. Mogelijkheden koppeling inburgeringswet statushouders onderzoeken

Registratie

7. Mogelijkheden uitwerken om goede registratie te stimuleren
8. Afspraken registratie opstellen en vastleggen in convenant werkgevers/huisvesters
9. Mogelijkheden mee uitwerken om te komen tot een regionaal registratiesysteem

Afspraken werkgevers

10. Opstellen en afsluiten van convenanten met (grote) bedrijven/huisvesters/uitzendbureaus om integratie, participatie, educatie en registratie te borgen. Zie economisch en volkshuisvestelijk perspectief. Streven om dit gezamenlijk in de regio op te pakken.

Voorkomen misstanden:

11. Benoemen contactpersoon voor arbeidsmigranten
12. Kwaliteitsnormen huisvesting opstellen
13. Bij de actualisatie van het inkoop- en aanbestedingsbeleid onderzoeken of goed werkgeverschap als voorwaarde gesteld kan worden.
14. In samenwerking met RIEC arbeidsuitbuiting signaleren

5.2 Draagvlak inwoners

We willen stimuleren dat er draagvlak is vanuit de huidige bewoners van onze gemeente zodat arbeidsmigranten positieve nieuwe inwoners kunnen worden die volwaardig gaan meedoen in de samenleving en positief zijn voor de vitaliteit van de kernen. Ze zorgen voor een deel voor compensatie van vergrijzing en wegtrek uit de kernen. We willen aansturen op kwaliteit van de huisvesting en van integratie.

5.2.1 Communicatie - beeldvorming

Van belang is dat de communicatie inzake arbeidsmigranten proactief, positief en realistisch wordt opgepakt. De veelal onterecht negatieve beeldvorming over arbeidsmigranten moet op een positieve manier worden beïnvloedt. Door de provincie of regio zou een bewustwordingscampagne gestart moeten worden wat de bijdrage van arbeidsmigranten is. Als gemeente willen we in overleg met stads- en dorpsstafels en sleutelfiguren met positieve voorbeelden.

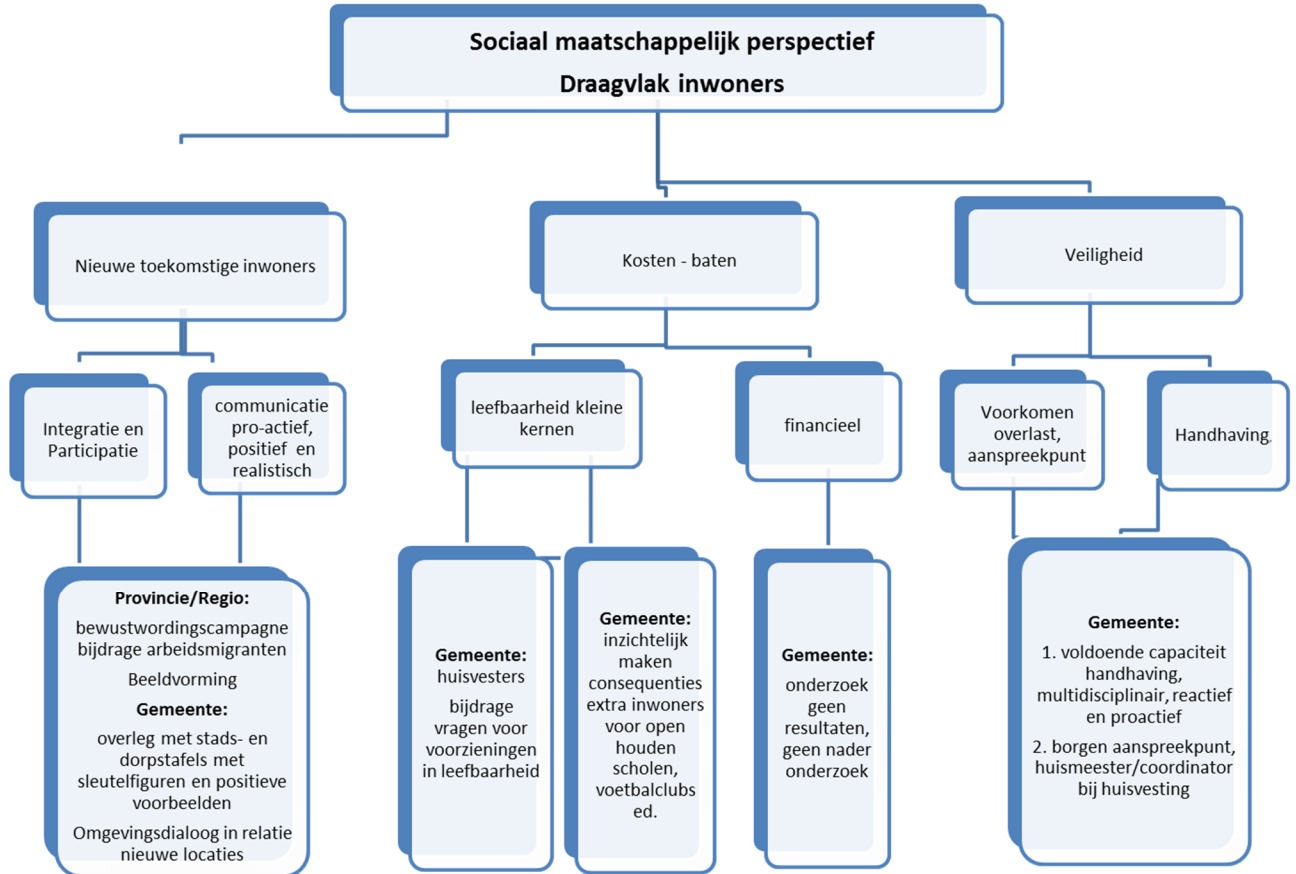
5.2.2 Leefbaarheid kleine kernen

Daarnaast willen we inzichtelijk maken wat de consequenties zijn van extra inwoners voor het open houden van scholen, voetbalclubs ed. Dit willen we realistisch doen zodat het ook waargemaakt kan worden. We gaan onderzoeken of we van huisvesters gaan vragen om een maatschappelijke bijdrage te leveren om de arbeidsmigrant lokaal te verbinden. Welke middelen vanuit een concreet initiatief het beste zijn, is afhankelijk van het initiatief. Parameters zoals (maar dus niet alleen) het aantal personen, de aard van de omgeving, de afstand tot een dorpskern of voorzieningen spelen daarbij een rol, evenals de mogelijkheden en onmogelijkheden aan de kant van de huisvester. Zo kan de bijdrage bijvoorbeeld inhouden dat er vanwege het aantal te huisvesten personen op eigen locatie een sportvoorziening komt of juist dat verbinding wordt gelegd met verenigingen of fitnesscentra. In dit verband is het ook wenselijk dorps- en/of wijkraden te betrekken. Elk initiatief is qua parameters weer anders, wat de bijdrage specifiek maatwerk maakt. Insteek is om in overleg met de initiatiefnemer tot een passende bijdrage te komen en die vast te leggen.

5.2.3 Veiligheid

In het op te stellen beleid willen we uitwerken dat handhaving integraal, multidisciplinair en zowel reactief als proactief dient te zijn. Het is belangrijk dat verschillende partijen worden betrokken bij het opsporen en tegengaan van misstanden. Gemeentelijke toezichthouders en boa's moeten worden ondersteund in hun toezichthoudende/controlerende taken door gespecialiseerde organisaties. In de op te stellen voorwaarden voor realisatie, exploitatie en beheer, cq de op te stellen exploitatievergunning zal geborgd worden dat er 24/7 een aanspreekpunt is bij de short stay huisvestingscomplexen.

5.2.4 Beslisboom sociaal-maatschappelijk inwoners:

5.2.5 Beleidskeuzes sociaal maatschappelijk draagvlak inwoners

Nieuwe toekomstige inwoners

15. Initiëren goede communicatie, proactief, positief en realistisch
16. Stimuleren positieve beeldvorming en bewustwordingscampagne bijdrage arbeidsmigranten door provincie of regio

Integratie/participatie:

17. Overleg opstarten met stads- en dorpstafels met sleutelfiguren en positieve voorbeelden
18. Omgevingsdialog in relatie nieuwe locaties door initiatiefnemer

Mogelijkheden bijdrage aan vitale kernen:

19. Inzichtelijk maken positieve consequenties van deze extra inwoners voor het open houden van scholen en voetbalclubs etc. (realistisch)
20. Mogelijkheden verkennen om huisvesters een bijdrage te vragen aan voorzieningen voor de leefbaarheid

Kosten – baten:

21. Geen nieuw onderzoek naar financiële kosten/baten (onderzoek Jads geen concrete resultaten, te complex)

Veiligheid

22. Borgen aanspreekpunt/ huismeester bij huisvesting
23. Zorgen voor voldoende capaciteit handhaving, multidisciplinair, reactief en proactief

6. Financieel

Bekeken is wat de financiële gevolgen zijn van de huisvesting/registratie van arbeidsmigranten en wat nodig is om het gewenste beleid te kunnen uitwerken.

6.1 Inkomsten huisvesting arbeidsmigranten

6.1.1 Financiële mogelijkheden bij nieuwe huisvestingsinitiatieven arbeidsmigranten:

Er zijn geen mogelijkheden om een extra financiële bijdrage te vragen aan de huisvester. Leges dienen kostendekkend te zijn en in de vergunning/overeenkomst voor realisatie en exploitatie kan geen financiële bijdrage worden gevraagd voor het opstellen/uitvoeren van beleid.

Voor realisatie van grootschalige huisvesting arbeidsmigranten op industrieterreinen, zal de grondwaarde hoger zijn dan bij verkoop als industriegrond. De hogere grondopbrengst kan realisatie van gewenste ontwikkelingen mogelijk maken.

Geprobeerd zal worden om aanspraak te maken op de tijdelijke stimulans huisvesting kwetsbare doelgroepen. In 2020 wordt vanuit het Rijk 50 miljoen euro beschikbaar gesteld om de bouw van (flexibele) huisvesting voor kwetsbare groepen aan te jagen en hiermee oa. het tekort aan goede huisvesting voor arbeidsmigranten te bestrijden. Deze stimuleringsmaatregelen worden op korte termijn uitgewerkt. (Kamerbrief 20 mei 2020: Maatregelen doorbouwen tijdens de coronacrisis).

6.1.2 Financiële consequenties bij huisvesting arbeidsmigranten:

Arbeidsmigranten moeten actief worden ingeschreven in BRP. Dit leidt tot een hogere uitkering uit het gemeentefonds van ca. €309,00 per persoon per jaar (De feitelijke uitkering is hoger door nog een aanvullend bedrag voor de woning).

Arbeidsmigranten die niet staan ingeschreven in BRP moeten toeristenbelasting betalen. Toeristenbelasting is in 2020 € 1,24 per overnachting. Als je dit X 365 dagen doet kom je op € 452,60 per jaar per persoon. Op agrarische bedrijven wordt vaak in seizoenen gewerkt. In andere sectoren zijn arbeidsmigranten wel jaarrond werkzaam. Indien gemiddeld wordt gerekend op 250 dagen/jaar is de bijdrage uit toeristenbelasting ook ca. €309,00 per persoon per jaar.

Er is dus een structurele bijdrage mogelijk van ruim €300 per persoon per jaar van gemeentefonds bij goede registratie BRP ofwel van toeristenbelasting 250 dagen/jaar. Het verschil tussen het aantal arbeidsmigranten die in onze gemeente werken en wonen is ca. 4000. Indien uitgegaan wordt minimaal 25% ofwel minimaal 1000 arbeidsmigranten hiervan daadwerkelijk in Moerdijk te huisvesten, zal de gemeente ca. €300.000 per jaar extra ontvangen.

6.2 Benodigde financiële middelen uitwerking beleid arbeidsmigranten

Er dient rekening gehouden te worden dat een structurele extra financiële bijdrage nodig is om goed beleid voor arbeidsmigratie op te stellen en uit te voeren zoals aangegeven in deze integrale aanpak. Deze financiële middelen zijn nodig voor:

- Extra capaciteit: De uitwerking van de voorgestelde beleidskeuzes is niet opgenomen in de reguliere werkzaamheden. Capaciteit is nodig voor een coördinator arbeidsmigratie, een contactpersoon arbeidsmigranten, maar ook voor vergunningverlening, maatschappelijke ondersteuning, communicatie en burgerzaken.
- uitvoeringsmiddelen als foldermateriaal, website

6.3 Beroep op sociale voorzieningen

Het aandeel van Oost-Europese arbeidsmigranten in de WW-populatie is aanzienlijk groter dan hun aandeel in de totale werkzame beroepsbevolking. Het blijkt dat zij vaker een beroep doen op een werkloosheidsuitkering dan op andere sociale voorzieningen. Arbeidsmigranten hebben 4 maal zo'n hoge kans hun baan kwijt te raken. Oorzaak hiervoor is te vinden in de sectoren waarin ze werken. Gemiddeld is de uitkering lager en korter. Het totale uitkeringsbeslag op de WW door Oost-Europese arbeidsmigranten verschilt niet veel van dat van Nederlandse werknemers.⁷

6.3.1 Financiële beleidskeuzes

Financiële mogelijkheden bij nieuwe huisvestingsinitiatieven

1. Proberen aanspraak te maken op de tijdelijke stimulans huisvesting kwetsbare doelgroepen.

7. Vervoltraject integraal beleid arbeidsmigratie

In deze "integrale aanpak arbeidsmigratie Moerdijk" willen we de basis leggen voor het op te stellen integrale beleid op arbeidsmigratie vanuit economisch, volkshuisvestelijk en sociaal - maatschappelijk perspectief. Voor al deze drie sporen geldt dat we willen inzetten op kwaliteit. Het beleid moet integraal opgesteld gaan worden in samenspraak met alle relevante externe actoren zoals inwoners, huisvesters, werkgevers, uitzendbureaus en arbeidsmigranten, zodat draagvlak gecreëerd wordt en partijen zich willen committeren aan de implementatie van het beleid.

7.1 Klankbordgroep arbeidsmigratie

Deze beleidsnotitie "integrale aanpak arbeidsmigratie" is opgesteld door een interne werkgroep vanuit sociaal, economisch, ruimtelijk, volkshuisvestelijk en veiligheidsdomein. Voor de uitwerking van dit beleid wordt voorgesteld vanuit de gemeenteraad een klankbordgroep te formeren, conform de klankbordgroep voor de omgevingsvisie. Hierbij zal de klankbordgroep de uitwerking van de beleidskeuzes gaan bespreken.

7.2 Algemene bijeenkomst arbeidsmigratie

Voorgesteld wordt om een algemene bijeenkomst te organiseren waarbij (agrarische) bedrijven, het VNO NCW, ZLTO, uitzendbureaus, Woonkwartier en specifieke huisvesters voor arbeidsmigranten, wijk- en dorpsstafels, arbeidsmigranten, politie en verschillende medewerkers van de gemeente met elkaar in gesprek kunnen gaan om de verschillende perspectieven met elkaar te delen en bespreken. De uitkomsten van deze bijeenkomst zullen worden benut bij het uitwerken van de beleidskeuzes arbeidsmigranten.

⁷ Meer of minder? Het uitkeringsgebruik van Oost-Europese arbeidsmigranten in Nederland, Anita Strockmeijer, 11 juni 2020

8. Samenvatting integrale aanpak arbeidsmigratie Moerdijk 2020

Arbeidsmigratie is een structureel vraagstuk. Het individu is er misschien tijdelijk, maar bedrijven zijn structureel afhankelijk van arbeidsmigranten. Arbeidsmigratie is dus structureel. In het beleid moet rekening gehouden worden met de permanente aard van de maatregelen.

In de beleidsbegroting 2020 is de doelstelling vastgelegd om voor Moerdijk een integrale aanpak arbeidsmigratie op te stellen. Relevante beleidsdoelen uit deze beleidsbegroting hierbij zijn:

- voldoende en goed gekwalificeerd personeel voor nieuwe en bestaande bedrijven
- nieuwe inwoners aantrekken om onze kernen vitaal te houden.

In deze integrale aanpak arbeidsmigratie Moerdijk 2020 wordt de basis gelegd voor het op te stellen integrale beleid op arbeidsmigratie vanuit economisch, volkshuisvestelijk en sociaal - maatschappelijk perspectief. Voor al deze sporen geldt dat we willen inzetten op kwaliteit.

8.1 Economisch perspectief arbeidsmigratie

Op dit moment zijn naar schatting ca. 4.600 arbeidsmigranten in de gemeente Moerdijk werkzaam. Na realisatie van LPM zijn hier naar schatting ca. 1.000 arbeidsmigranten werkzaam. Op economisch gebied is het met name van belang om regionaal gemaakte afspraken in praktijk invulling te geven. Hierbij ligt de focus op het aantrekken en faciliteren van die bedrijven die regionale meerwaarde bieden en die hun verantwoordelijkheid nemen richting de arbeidsmigrant (goed werkgeverschap) en de omgeving (goede huisvesting en registratie).

8.1.1 Beleidskeuzes economisch perspectief

1. Uitgangspunt om de regionale afspraken bedrijventerreinen waar mogelijk lokaal toe te passen en alleen vestiging/uitbreiding van logistieke bedrijven te faciliteren indien er sprake is van regionale meerwaarde, een innovatief profiel (robotisering/ automatisering) en het bedrijf verantwoordelijkheid neemt voor de oplossing van de huisvestingsopgave voor eventuele arbeidsmigranten
2. Met Havenbedrijf in gesprek of zij in lijn met de regionale afspraken willen handelen bij de beoordeling van vestigingsverzoeken en de uitgifte van gronden
3. Huisvestingsverzoeken voor vestiging op LPM bespreken in "Commissie vestiging XL" (provincie, Havenbedrijf, BOM, Rewin, gemeente) waarbij de regionale afspraken bedrijventerreinen als leidraad worden gehanteerd.
4. Convenant met (grote) bedrijven met afspraken over gebruik maken van gecertificeerde huisvesters en uitzendbureaus, in- en uitschrijving, de rol van werkgevers op het gebied van taal, participatie en informatievoorziening aan arbeidsmigranten etc.
5. Regionaal nader onderzoek naar publieke en private sturingsmogelijkheden
6. Regionaal opzetten Opleidingsmogelijkheden arbeidsmigranten t.b.v. duurzame inzetbaarheid (RWB, Regionaal Werkbedrijf)
7. Regionaal bouwen aan infrastructuur in de regio voor automatiserings- en digitaliseringsvraagstukken (EBWB, Rewin, RWB Wise up)

8.2 Volkshuisvestelijk perspectief arbeidsmigratie

De formele woonmogelijkheden voor arbeidsmigranten in Moerdijk zijn beperkt. Naar schatting wonen ca. 1.200 arbeidsmigranten in onze gemeente. In verhouding tot de 4.600 arbeidsmigranten die naar schatting in onze gemeente werken, zijn de huisvestingsmogelijkheden erg beperkt. Moerdijk heeft een flinke opgave in de huisvesting van arbeidsmigranten. De verantwoordelijkheid voor het creëren van voldoende maatschappelijk verantwoorde huisvesting ligt primair bij de werkgevers danwel de uitzendbureaus. De gemeente heeft een faciliterende en verbindende rol. In de integrale aanpak is uitgangspunt om "regionaal af te stemmen wat regionaal kan en lokaal vast te leggen wat lokaal moet".

8.2.1 *Beleidskeuzes Regionale afstemming huisvesting:*

6. Convenant huisvesting arbeidsmigranten met huisvesters en uitzendbureaus met afspraken over certificering huisvesters en uitzendbureaus, kwaliteitsnormen, registratie, informatievoorziening etc.
7. Regionaal afspraken maken over de huisvesting van arbeidsmigranten van de regionale bedrijfslocatie LPM
8. Met subregio West gezamenlijke visie bepalen op rol corporaties inzake huisvesting arbeidsmigranten.
9. Met Halderberge, Steenberg en Moerdijk (Woonkwartier als zelfde corporatie) partnerships vormen bij aansturing/ prestatie afspraken.
10. Kennisdeling over sturingsmogelijkheden: publiek en privaat.

De arbeidsmigranten verblijven voor kortere of langere periode in Nederland. We willen zorgen voor een breed spectrum aan soorten huisvesting verspreid over meerdere locaties, afgestemd op de behoeften van arbeidsmigranten. Het is van belang om als gemeente hiervoor verantwoorde kaders vast te stellen. Uitgangspunt is dat goede huisvesting goed personeel aantrekt. Hoe beter de kwaliteit, hoe sterker de lokale verbondenheid en continuïteit. Gekozen wordt dan ook voor een hoge kwaliteit huisvesting in Moerdijk. Arbeidsmigranten die langere tijd dan wel permanent in onze gemeente blijven werken en wonen, hebben de grootste meerwaarde voor de bedrijven en de kernen. Moerdijk gaat daarom met name inzetten op het realiseren van kwalitatieve huisvesting voor de long stay.

8.2.2 *Beleidskeuzes grootschalige huisvesting short stay*

5. De gemeente gaat een inventarisatie maken van mogelijke locaties voor het realiseren van een grootschalige short stay huisvesting. Hierbij worden met name locaties op bedrijventerreinen meegenomen, indien veiligheid geborgd is.
6. Bij verzoeken voor nieuwe grootschalige huisvesting gaan we medewerking en het maximaal aantal arbeidsmigranten afstemmen op de locatie (bereikbaarheid, parkeren, woon- en leefklimaat, belemmeringen ontwikkelingen omliggende bedrijven etc.) (Opstellen afwegingskader passendheid omgeving)
7. Door de gemeente worden voorwaarden voor realisatie, exploitatie en beheer opgesteld. Voor exploitatie zal een vergunning moeten worden aangevraagd. Bekeken zal worden of er een register wordt opgesteld van huisvesters. Uitgangspunt is het spreiden van locaties en van huisvesters. De woningen, inclusief de mid stay, worden evenwichtig verdeeld over de verschillende kernen, zodanig dat er sprake is van balans tussen het aantal nieuwkomers en het aantal huidige aantal inwoners van de kernen.
8. Tijdelijke huisvesting van arbeidsmigranten is een logiesvoorziening voor een aaneengesloten verblijf van maximaal vier jaar. Afhankelijk van de locatie kunnen verschillende vergunningprocedures worden gevolgd. Vanuit de gemeente is een vergunning voor 20 jaar veelal denkbaar.

8.2.3 *Beleidskeuzes kleinschalige huisvesting short stay*

11. Geen kamerverhuur in gewone woningen in de kernen toestaan.
12. Kamergewijze verhuur bij transformatie van panden is maatwerk.
13. Voor huisvesting in pensions worden normen opgesteld. Er zijn mogelijkheden om nieuwe pensions te realiseren op vrijkomende bedrijfslocaties in de kernen. (Opstellen normen en uitwerken mogelijkheden nieuwe pensions)
14. Geen heroverweging van beleid buitengebied.
15. Geen nieuwe huisvesting van arbeidsmigranten op campings toestaan. De bestaande situaties worden onder voorwaarden gedoogd. (Opstellen voorwaarden en gedoogverklaringen)

Verzoeken voor het geheel omzetten van een camping naar een huisvestingslocatie voor arbeidsmigranten volgens gebruikelijke RO procedure behandelen incl. op te stellen afwegingskader .

16. Door de gemeente worden voorwaarden passendheid omgeving en voor realisatie, exploitatie en beheer opgesteld. Voor exploitatie zal een vergunning moeten worden aangevraagd. Bekeken zal worden of er een register wordt opgesteld van huisvesters. Uitgangspunt is het spreiden van locaties en van huisvesters.. De woningen, inclusief de mid stay, worden evenwichtig verdeeld over de verschillende kernen, zodanig dat er sprake is van balans tussen het aantal de nieuwkomers en het aantal huidige aantal inwoners van de kernen.
17. Tijdelijke huisvesting van arbeidsmigranten is een logiesvoorziening voor een aaneengesloten verblijf van maximaal vier jaar. Afhankelijk van de locatie kunnen verschillende vergunningprocedures worden gevolgd. Vanuit de gemeente is een vergunning voor 20 jaar veelal denkbaar.

8.2.4 *Beleidskeuzes huisvesting mid stay*

10. Inzetten op kwaliteit/hogwaardige Flexhuisvesting (opstellen normen hogwaardige flexhuisvesting)
11. De huisvesting in mid stay verband is ook beschikbaar voor alle Moerdijkers, mits tijdelijk
12. Huisvesters, die woningen voor arbeidsmigranten willen gaan realiseren, kunnen inwoners van Moerdijk niet uitsluiten
13. Gemeente gaat mogelijke locaties inventariseren waar mid stay huisvesting passend kan zijn.
27. Onderzocht zal worden of er een gemeentelijke grondlocatie is om voor huisvesting van deze doelgroep uit te geven
14. Door de gemeente worden voorwaarden passendheid omgeving en voor realisatie, exploitatie en beheer opgesteld. (zie grootschalig 6+7) Voor exploitatie zal een vergunning moeten worden aangevraagd. Uitgangspunt is het spreiden van locaties en van huisvesters. De woningen worden evenwichtig verdeeld over de verschillende kernen, zodanig dat er sprake is van balans tussen het aantal de nieuwkomers en het aantal huidige aantal inwoners van de kernen.
28. Tijdelijke huisvesting van arbeidsmigranten is een logiesvoorziening voor een aaneengesloten verblijf van maximaal vier jaar. Afhankelijk van de locatie kunnen verschillende vergunningprocedures worden gevolgd. Vanuit de gemeente is een vergunning voor 20 jaar veelal denkbaar.
15. Optie uitwerken om de huisvester te verplichten een aantal extra sociale woningen te realiseren voor “gewone inwoners”.
16. Overleg opstarten met Woonkwartier inzake nieuwbouw en toewijzing

8.2.5 *Beleidskeuzes huisvesting long stay*

19. Voor deze doelgroep met name inzetten met kwalitatief hogwaardige woningen.
20. Onderzocht zal worden of er een gemeentelijke grondlocatie is om voor realisatie van goedkope koop- en huurwoningen uit te geven.
21. In nieuwbouwplannen minimum % goedkope koop en huur verplichten.
22. Overleg Woonkwartier over gewenste nieuwbouw en andere vormen van toewijzing.

8.3 *Sociaal maatschappelijk perspectief arbeidsmigratie*

Doelstelling is dat arbeidsmigranten in beeld zijn, zelfredzaam zijn, zich thuis voelen en geïntegreerd zijn. We willen stimuleren dat er draagvlak is vanuit de huidige bewoners van onze gemeente zodat arbeidsmigranten positieve nieuwe inwoners kunnen worden die volwaardig gaan meedoen in de samenleving en positief zijn voor de vitaliteit van de kernen.

8.3.1 *Beleidskeuzes sociaal maatschappelijk arbeidsmigranten*

Integratie/participatie:

24. Uitwerken lokaal maatwerk informatievoorziening
25. Aansluiten bij regionale informatievoorziening
26. Stimuleren ontvangst stads- en dorpsstafels en maatschappelijke organisaties

Opleiding

Met regio en werkgevers :

27. Stimuleren opzetten opleidingsmogelijkheden arbeidsmigranten
28. Mogelijkheden onderzoeken voor taalles
29. Mogelijkheden koppeling inburgeringswet statushouders onderzoeken

Registratie

30. Mogelijkheden uitwerken om goede registratie te stimuleren
31. Afspraken registratie opstellen en vastleggen in convenant werkgevers/huisvesters
32. Mogelijkheden mee uitwerken om te komen tot een regionaal registratiesysteem

Afspraken werkgevers

33. Opstellen en afsluiten van convenanten met (grote) bedrijven/huisvesters/uitzendbureaus om integratie, participatie, educatie en registratie te borgen. Zie economisch en volkshuisvestelijk perspectief.

Voorkomen misstanden:

34. Benoemen contactpersoon voor arbeidsmigranten
35. Kwaliteitsnormen huisvesting opstellen
36. Bij de actualisatie van het inkoop- en aanbestedingsbeleid onderzoeken of goed werkgeverschap als voorwaarde gesteld kan worden
37. In samenwerking met RIEC arbeidsuitbuiting signaleren

8.3.2 *Beleidskeuzes sociaal maatschappelijk draagvlak inwoners*

Nieuwe toekomstige inwoners

38. Initiëren goede communicatie, proactief, positief en realistisch
39. Stimuleren positieve beeldvorming en bewustwordingscampagne bijdrage arbeidsmigranten door provincie of regio

Integratie/participatie:

40. Overleg opstarten met stads- en dorpsstafels met sleutelfiguren en positieve voorbeelden
41. Omgevingsdialoog in relatie nieuwe locaties door initiatiefnemer

Mogelijkheden bijdrage aan vitale kernen:

42. Inzichtelijk maken positieve consequenties van deze extra inwoners voor het open houden van scholen en voetbalclubs etc. (realistisch)
43. Mogelijkheden verkennen om huisvesters een bijdrage te vragen aan voorzieningen voor de leefbaarheid

Kosten – baten:

44. Geen nieuw onderzoek naar financiële kosten/baten (onderzoek Jads geen concrete resultaten, te complex)

Veiligheid

45. Borgen aanspreekpunt/ huismeester bij huisvesting
46. Zorgen voor voldoende capaciteit handhaving, multidisciplinair, reactief en proactief

8.4 *Financieel*

Voor de uitwerking van de voorgestelde beleidskeuzes is extra capaciteit vanuit diverse disciplines nodig. Hiertegenover staat een structurele bijdrage vanuit de toeristenbelasting en het gemeentefonds van ca. €300 per arbeidsmigrant per jaar indien arbeidsmigranten daadwerkelijk in de gemeente gehuisvest zijn.

Hiernaast zal de grond voor huisvesting arbeidsmigranten meer geld opleveren dan de waarde als industriegrond. De hogere grondopbrengst kan realisatie van gewenste ontwikkelingen mogelijk maken.

Geprobeerd zal worden om aanspraak te maken op de tijdelijke stimulans huisvesting kwetsbare doelgroepen.

8.4.1 Financiële beleidskeuzes

Financiële mogelijkheden bij nieuwe huisvestingsinitiatieven

1. Proberen aanspraak te maken op de tijdelijke stimulans huisvesting kwetsbare doelgroepen.

8.5 Vervolgtraject integraal beleid arbeidsmigratie

In deze “integrale aanpak arbeidsmigratie Moerdijk” willen we de basis leggen voor het uit te werken integrale beleid op arbeidsmigratie vanuit economisch, volkshuisvestelijk en sociaal - maatschappelijk perspectief. Voor al deze drie sporen geldt dat we willen inzetten op kwaliteit.

Voor de uitwerking van dit beleid wordt voorgesteld vanuit de gemeenteraad een klankbordgroep te formeren. We gaan tevens een algemene bijeenkomst organiseren waarbij (agrarische) bedrijven, het VNO NCW, ZLTO, uitzendbureaus, Woonkwartier en specifieke huisvesters voor arbeidsmigranten, wijk- en dorpsstafels, arbeidsmigranten, politie en verschillende medewerkers van de gemeente met elkaar in gesprek kunnen gaan om de verschillende perspectieven met elkaar te delen en bespreken. De uitkomsten van deze bijeenkomst en de klankbordgroep zullen worden benut bij het uitwerken van het integraal beleid arbeidsmigranten. Daarnaast is het de bedoeling om draagvlak te creëren zodat partijen zich willen committeren aan de implementatie van het beleid.

8.5.1 Vervolgtraject integraal beleid arbeidsmigratie

1. Klankbordgroep overleg 1 volkshuisvestelijk
 - Overzicht mogelijke locaties short en mid stay huisvesting.
 - Afwegingskader nieuwe grootschalige huisvesting
 - Convenant met huisvesters met afspraken over certificering uitzendbureaus, kwaliteitsnormen, registratie, informatievoorziening etc.
 - Exploitatievergunning met voorwaarden voor realisatie, exploitatie en beheer short stay en mid stay.
 - Spreidingsbeleid locaties en van huisvesters
 - Register huisvesters
2. Klankbordgroep overleg 2 sociaal maatschappelijk
 - Lokaal maatwerk informatievoorziening
 - Stimuleren ontvangst stads- en dorpsstafels en maatschappelijke organisaties
 - Mogelijkheden goede registratie
 - Convenanten bedrijven/huisvesters/ uitzendbureaus over in- en uitschrijving, de rol van werkgevers op het gebied van taal, participatie en informatievoorziening aan arbeidsmigranten etc.
 - Positieve consequenties extra inwoners voor open houden scholen, voetbalclubs (realistisch)
 - Bijdrage huisvesters voorzieningen leefbaarheid
 - Voldoende capaciteit handhaving, multidisciplinair
3. Algemene bijeenkomst met (agrarische) bedrijven, het VNO NCW, ZLTO, uitzendbureaus, Woonkwartier en specifieke huisvesters voor arbeidsmigranten, wijk- en dorpsstafels, arbeidsmigranten, politie en verschillende medewerkers van de gemeente
4. Uitwerken beleidskeuzes arbeidsmigratie
5. Klankbordgroep overleg 3: uitwerking beleidskeuzes arbeidsmigratie